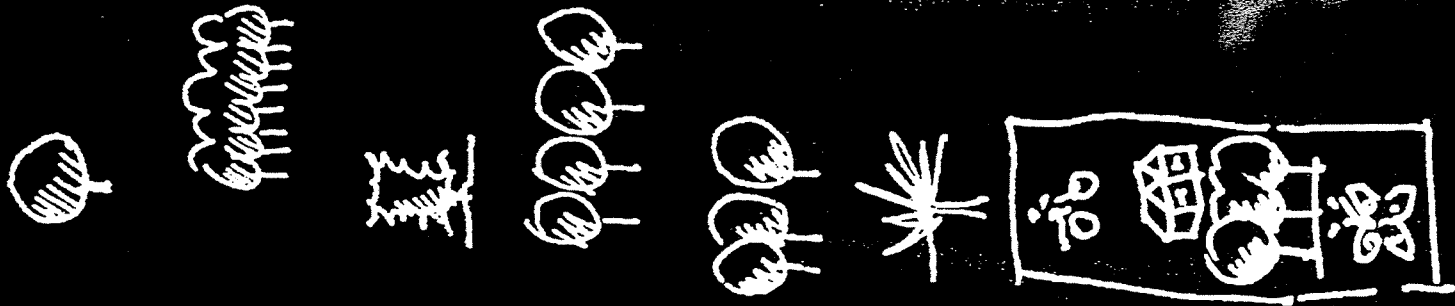
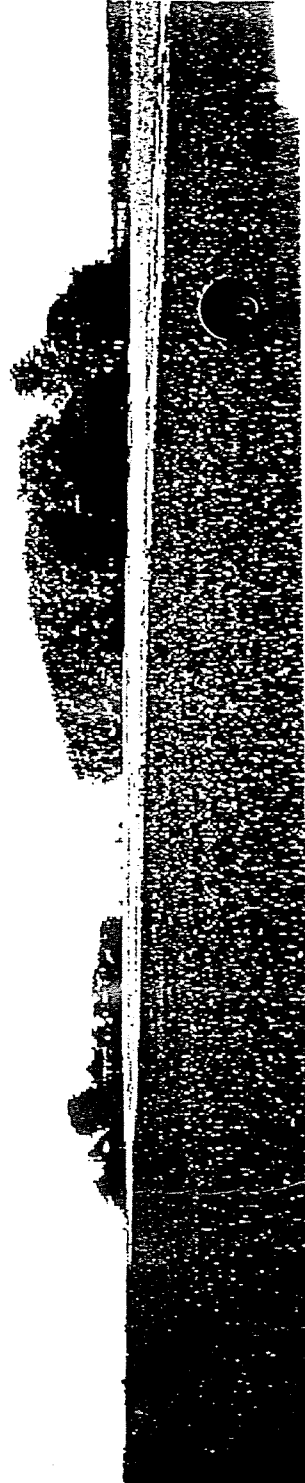

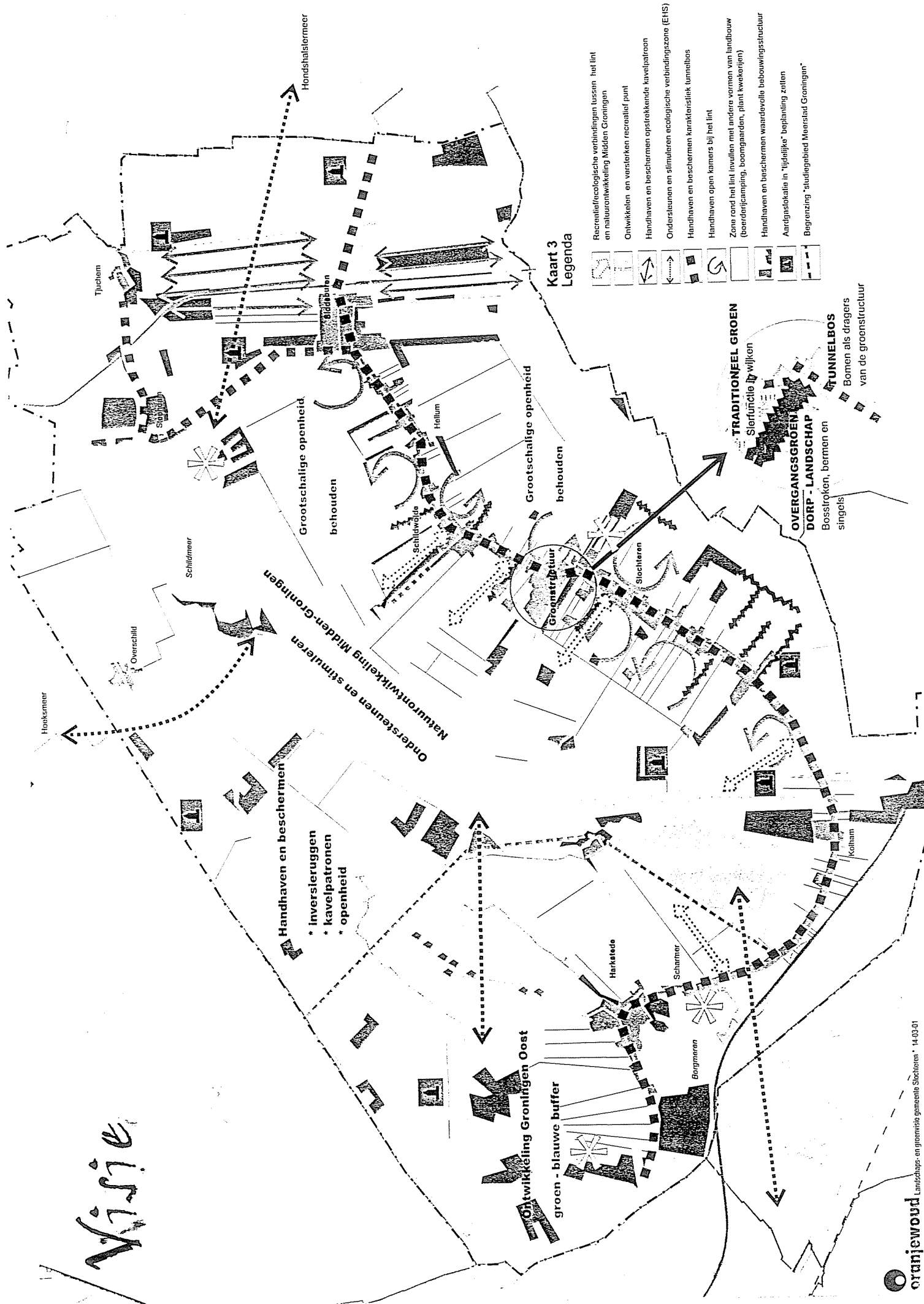

Landschaps- en groenvisie

gemeente Slochteren

Visie

Landschaps- en groenvisie
gemeente Slochteren

Documentnr. : 12702-46916
Revisie : 04
Datum : maart 2000

Opdrachtgever

Gemeente Slochteren

datum vrijgave	beschrijving revisie 04	goedkeuring	vrijgave
14-03-2001	definitief rapport	C.v. Zwaan	J. S. J. J. J.

Inhoud

1	Inleiding	5	6	Visie landschappelijke hoofdstructuur	35
1.1	Algemeen	5	6.1	De landschapsvisie op hoofdlijnen	35
1.2	Doel en status van het plan	5	6.2	Visie per deelgebied	36
1.3	Plangebied	6	6.3	Waarde en functie landschapselementen	40
1.4	Leeswijzer	6			
2	De groene structuur	7			
2.1	Algemeen	7			
2.2	Het lint	7			
2.3	De dorpen	9			
2.4	Bossingels en struwelen	12			
2.5	Huidig beleid en ontwikkelingen	12			
3	Landschappelijke hoofdstructuur	15			
3.1	Ruimtelijke karakteristiek	15			
3.2	Landschapsbeschrijving per gebied	15			
3.3	Huidig beleid en ontwikkelingen	21			
4	Strategie	23			
4.1	Uitgangspunten landschaps- en groenvisie	23			
4.2	Algemene strategieën	23			
5	Groenvisie	25			
5.1	De groenvisie op hoofdlijnen	25			
5.1.1	Een hoofdstructuur van bomen; het lint	25			
5.1.2	Een ecologische structuur van bossingels en struwelen	27			
5.1.3	Het groen in de woonomgeving	28			
5.2	Thema's	29			
5.2.1	Bomenbeleid	29			
5.2.2	Vervanging taanbomen	30			
5.2.3	Ecologisch beheer	32			
5.2.4	In bruikleen geven/verkoop van openbaar groen	32			
5.2.5	Chemische onkruidbestrijding in het groen	33			

Samenvatting Landschaps- en groenvisie 2000

Om ruimte te bieden aan de nieuwe ontwikkelingen en de waardevolle elementen te kunnen bewaren, stelt de gemeente Slochteren de 'landschaps- en groenvisie 2000' op. De gecombineerde visie van landschap en groen benadrukt de sterke samenhang tussen het buitengebied en de dorpen en past bij de ontwikkelingen, die zich vooral op de overgang afspelen.

De visie is op hoofdlijnen opgesteld en bedoelt als richtsnoer voor de dagelijkse beslissingen en afwegingen die de gemeente maakt rondom landschappelijke ontwikkelingen en claims op de ruimte. De visie vormt de basis voor allerlei uitwerkingen in beleid, beheer- en uitvoeringsplannen, zoals het bomen- en kapvergunningsbeleid, het herzien van bestemmingsplannen, beheerplannen en subsidieverordeningen voor onderhoud.

Visie op hoofdlijnen

De volgende drie punten vormen de basis voor de visie voor het groen en het landschap:

- Het in stand houden en versterken van de identiteit en herkenbaarheid van het landschap en de kernen.
- Het vergroten van de ecologische waarde en structuur van de elementen en de tussenliggende verbindingen
- Het vergroten van de mogelijkheden voor bewoners en bezoekers om het landschap en het groen in de gemeente Slochteren te gebruiken.

Groen

Het groen in de kernen bestaat uit openbaar groen als straatbomen, bosjes en plantsoenen en de tuinen van particulieren. Groen geeft sfeer, aantrekkelijke en afwisselde

plekken, structuur, ruimte om te spelen en leefruimte voor planten en dieren. De gemeente Slochteren wil dat het groen in de kernen aan al deze functies voldoet. Het groen is verdeeld over drie zones met elk hun eigen kenmerken.

- *Het lint*

De Hoofdweg met het aanliggende groen, de laanbomen en monumentale bomen in de tuinen vormt de meest opvallende structuur. De bomen vormen samen met het houtsingels en bosjes achter de bebouwing een besloten, langgerekt 'tunnelbos'. De visie legt nadruk op het blijven ontwikkelen van het groen als 'tunnelbos' en het beschermen van de cultuurhistorisch waardevolle elementen, vooral oude bomen.

- *Bossingels en struwelen*

Langs de randen, door de kernen en liggen bosjes, houtsingels en bosplantsoenstroken. Deze gevarieerde elementen van bomen en struwelen vormen een waardevolle structuur. De gemeente wil deze structuur in de toekomst versterken om de natuur tot in de dorpen te brengen en de relatie met natuurgebieden in het buitengebied te versterken. Het beheer richt zich op de ecologische ontwikkeling. De natuurlijke sfeer en inrichting moet afwisseling en mogelijkheden voor recreatie bieden, bijvoorbeeld wandelroutes, spelen.

- *Het groen in de woonomgeving*

In de dorpen en woonstraten bevinden zich kleinere plekken, zoals groenstroken langs de weg, speelplekjes en plantsoenen. Dit groen heeft vooral betekenis voor de omwonenden. Kenmerkend is de grote sierwaarden door sierheesters, bodembedekkers, straatbomen (dikwijls kleinere, bloeiende soorten) en gazon. In de visie van de gemeente Slochteren moet deze beplanting een verzorgd uiterlijk hebben. In alle buurten moet voldoende ruimte zijn om te spelen. Bijzondere plekken kunnen worden benadrukt met wisselperken, bloembakken of vaste planten.

Landschap

Voor het landschap in het buitengebied ligt de nadruk op:

- Herkenbaarheid van het landschap vergroten en de karakteristieke onderdelen ervan beschermen
- Ecologische verbindingen tot stand brengen, gekoppeld aan het vergroten van de ecologische waarde van de elementen zelf (bermen, oevers, bosjes, singels)
- Mogelijkheden voor recreatief gebruik vergroten
- Het ontwikkelen van aantrekkelijke woonmilieus
- Bieden van mogelijkheden voor nieuwe functies (vooral gerelateerd aan landbouw of verbrede plattelandsontwikkeling).

Er zijn zes gebieden onderscheiden, met een eigen karakteristiek karakter en accenten binnen de visie.

In het gebied *Harkstede* – *Groningen* Oost vormen nieuwe woonmilieus de aanleiding tot ontwikkeling. Slochteren als groene gemeente is het uitgangspunt voor een nieuwe landschappelijke structuur en een recreatief netwerk.

In de *centrale zone* (natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen) sluit de gemeente aan bij de ontwikkeling van het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen. De zone vormt de 'natuuras' in de gemeente. Veel waarde wordt gehecht aan een recreatief netwerk voor fietsen, wandelen, varen en de verbinding met de dorpen van dit netwerk.

Het lint van dorpen en groen van *Harkstede tot Siddeburen* vormt de 'cultuuras' van de gemeente Slochteren. Naast versterken van het groene, besloten karakter van het lint zelf met groenstroken en randen, legt de landschapsvisie vooral nadruk op verbindingen en overgangen. Recreatief aantrekkelijke en ecologisch waardevolle elementen en stepping stones moeten vooral de cultuuras en natuuras met elkaar verbinden. Dit vormt ook de basis voor aantrekkelijke woonmilieus.

Sans Souci en *het Siddebuurstert Veen* behoren tot de meest open landschappen in de gemeente. Het handhaven

van de openheid en het contrast met de omliggende gebied is hier de hoofdlijn van het beleid.

De zone *Sleendamm-Tjuchem* kenmerkt zich door de recreatie rondom het Schildmeer en een tamelijk grootschalig, rechtlijnig landschap met forse bossen. De rechtlijnigheid kan nog worden benadrukt door laanbeplantingen.

In het *veenweidegebied* ten zuiden van het Eemskanaal ligt de nadruk op het beschermen en in stand houden van het huidige kenmerkende, waardevolle landschap.

Onderdelen daarvan zijn de openheid, kavelpatronen en bebouwing en wegbepantingen langs de Inversieruggen.

Landschapselementen

Het groen en het landschap zijn opgebouwd uit allerlei elementen; bomen, lanen, bos, bermen, poelen, hagen e.d. Basis van het beleid is het in stand houden van alle elementen. Daarbij is een actieve bescherming en herplantbeleid (bestemmingsplan, vergunningstelsel) gewenst voor monumentale, waardevolle bomen, boomgroepen en lanen. De ecologische waarde van boestroken, singels en bermen, poelen en oevers wordt actief ontwikkeld door het eigen beheer.

1

Inleiding

1.1

Algemeen

Aanleiding

Het gebruik, beheer en de inrichting van de (openbare) ruimte is steeds in beweging. Enerzijds leggen het landbouwkundig gebruik, natuurontwikkeling, woningbouw en stedelijke uitbreidingen claims op het landelijke gebied. Ook de eisen aan de inrichting en het beheer van het groen wijzigen in de loop van tijd. Anderzijds willen we waardevolle landschappelijke en groene elementen behouden; omdat ze mooi zijn, of karakteristiek voor de omgeving, ecologisch of cultuurhistorisch waardevol. De gemeente Slochteren geeft in deze nota daarom een toekomstvisie op het landschap en het groen in de dorpen. De visie dient als richtsnoer voor de dagelijkse beslissingen die de gemeente neemt als beheerder van de openbare gebieden en als een kader voor de afwegingen rondom landschappelijke ontwikkelingen en ruimtelijke claims.

Het buitengebied en de dorpen in de gemeente Slochteren hebben door hun ruimtelijke opbouw een hechte ruimtelijke en ecologische relatie. Door de landschapsvisie en de groenvisie in één rapport te beschrijven komt de samenhang goed tot uitdrukking en kan de onderlinge afstemming alle aandacht krijgen.

Voor het buitengebied beschikt de gemeente over een landschapsbeleidsplan (Heidemij, 1989). De hier gepresenteerde landschapsvisie actualiseert en vervangt dit plan.

De groenvisie heeft geen voorganger. Bestaande beleidslijnen zijn overgenomen. Voorbeelden hiervan zijn de sub-

sidiëverordering voor bomen en de nota over de verkoop en in bruikleen geven van groen.

1.2

Doel en status van het plan

De "landschaps- en groenvisie 2000" vormt een kader voor de ontwikkeling en het in stand houden van de landschappelijke en groene elementen in de gemeente Slochteren. De visie moet zorgen voor draagvlak onder burgers en instanties, die betrokken zijn bij het landschap en het groen.

Landschapsvisie

De landschapsvisie is een ruimtelijke visie op lange termijn van de gemeente Slochteren op haar buitengebied. Het doel is enerzijds randvoorwaarden te geven voor het in stand houden van de landschappelijke karakteristieken en waardevolle elementen en anderzijds een toetsingskader te formuleren voor nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied. Dit geldt zowel voor het eigen beleid en beheer van de gemeente Slochteren, als voor initiatieven en plannen van anderen (provincie, natuurbeschermingsorganisaties, landbouwers, particulieren).

Nast het direct uitvoeren van het beleid, biedt de visie ondersteuning bij het herzien van bestemmingsplannen, uitwerkingsplannen voor beheer, het verlenen van vergunningen en het aanvragen van subsidies.

Groenvisie

Het doel van de groenvisie is het opstellen van een kader voor het dagelijkse beheer en de gewenste ontwikkeling van de groenvoorzieningen in de dorpen. Dit kader bestaat uit het beschrijven van een (toekomstige) basiskwaliteit in het groen, waarbij ecologische waarde en gebruikswaarde centraal staan. De basiskwaliteit wordt op hoofdlijnen beschreven door middel van een aantal the-

ma's; zoals de functie van het groen, bomen en de ecologische betekenis van het groen.
De groenvisie biedt de gemeente handvatten voor de uitwerking naar beheerplannen.

1.3

Plangebied

De gemeente Slochteren ligt ten noordoosten van Groningen in de provincie Groningen en heeft een oppervlak van 15.883 hectare. Het maakt deel uit van de plattelandsregio 'de Wolden' ook wel aangeduid als 'Duurswold' of 'Het Lage Midden'.
De gemeente beheert circa 235 ha groen, waarvan 186 ha in het buitengebied en 49 ha openbaar groen in de kernen, en zo'n 14.000 bomen. De tabel geeft aan hoe dit groen verdeeld is.

Groen in beheer gemeente Slochteren		186 ha
Buitengebied		51
• Bos		3
• Bosplantsoen (in bermen)		132
• Bermen		
Openbaar groen		49 ha
• Wijkgroen		26
• Speelterrein		5
• Sportvelden		17
• Begraafplaatsen		1
Straat- en laanbomen		14.000

1.4

Leeswijzer

De visie voor de gemeente Slochteren bevat op hoofdlijnen de volgende onderdelen:

- Een korte analyse van het groen in een aantal dorpen uit de gemeente in hoofdstuk 2.
- Een beknopte analyse van het landschapsbeeld en bestaande huidige ontwikkelingen in hoofdstuk 3. De belangrijkste uitgangspunten voor de visie worden op een rij gezet in hoofdstuk 4.
- De groenvisie op basis van thema's, die aangeven hoe er met het groen omgegaan kan worden (hoofdstuk 5).
- De landschapsvisie die aangeeft hoe de ontwikkelingen in het landschap richting kunnen krijgen. De visie wordt concreet in strategieën uitgewerkt. (hoofdstuk 6). Dit hoofdstuk geeft tot slot een strategie voor alle landschapselementen in een overzicht.

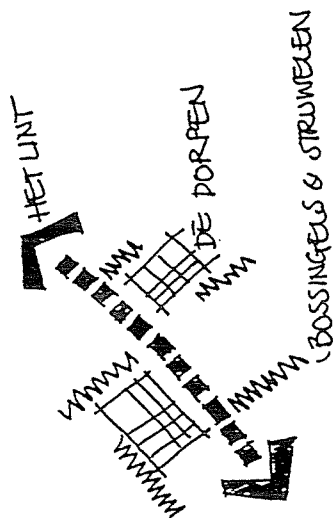
Er is voor gekozen om in de teksten de nadruk te leggen op de visie en gewenste ontwikkelingen. De bestaande situatie is slechts globaal beschreven.

2 De groene structuur

2.1 Algemeen

De groenstructuur bestaat uit bomen, beplanting (bosplantsoen, grove heesters, sierheesters, bodembedekkers en vaste planten) en gras. Het groen vormt in de dorpen in de gemeente Slochteren drie structuren:

- Het lint; van Ruischerbrug tot voorbij Siddeburen ligt een vrijwel aaneengeschaalde lintbebouwing. De Beeld- en sfeerbepalend zijn hier de bomen. De laanbomen, gecombineerd met solitaire in particuliere tuinen vormen een opvallende structuur. Deze structuur wordt versterkt met de vele bomen en bossages en bosplantsoenen in de directe omgeving. Tegenwoordig geven zij het groene lint zijn karakter; een tunnelbos¹.
- De dorpen (en wijken); In de woongebieden komt een variatie aan groen voor in de vorm van plantsoenvakken, straatbomen, grotere (speel)plekken en groenstroken. Deze hebben steeds een eigen groene structuur. 'Cultureel' groen als sierheesters en gazon bepaalt het karakter.
- Bossingels en struwelen (bosplantsoen, bomen en gras) komen vooral voor aan de buitenranden van de dorpen en vormen de overgang van het buitengebied naar de woongebieden. Zij versterken het groene en dichte ruimtelijke karakter van het lint (van een afstand gezien). Dit groen heeft een natuurlijke beeld.

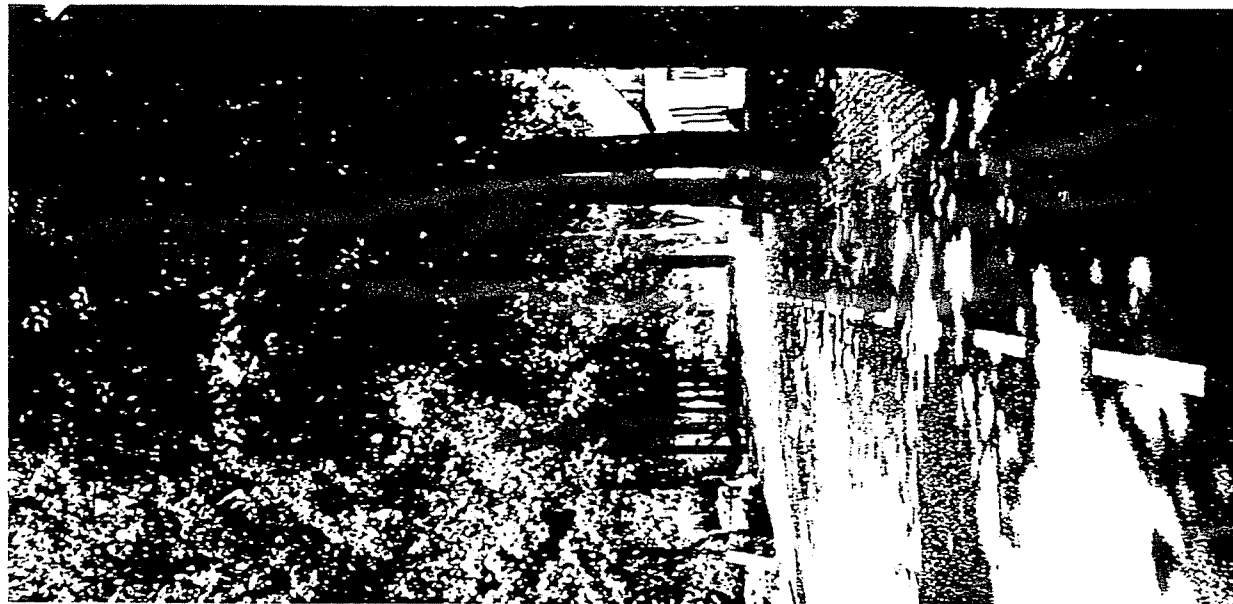
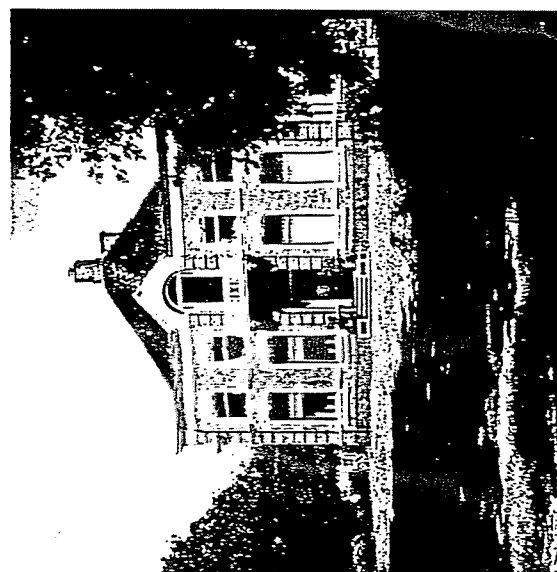
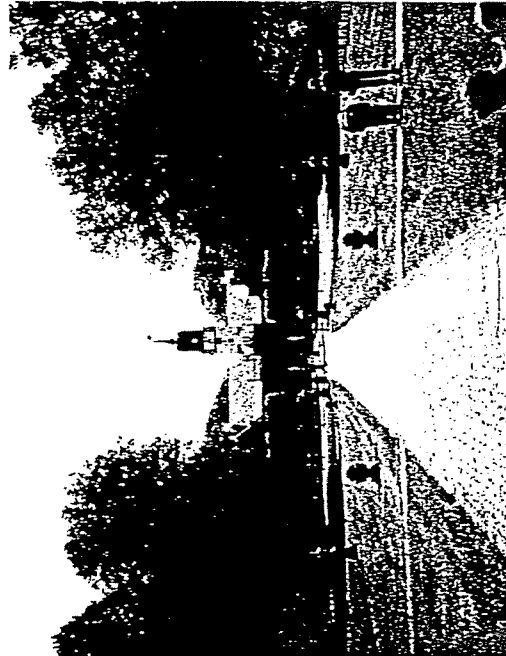
Het lint, de wijk, bossingels en struwelen

Het lint

Het lint bestaat uit een tweezijdige laanbeplanting in combinatie met monumentale bomen in tuinen en erven, waarbij ontwerpen van Roodbaard en Vroom meerdere malen het beeld bepalen. De Fraeylemaborg en de Geertsemaheerd zijn daarvan de meest imposante. Het lint is gekarakteriseerd als een tunnelbos; de laanbomen en omringende groen van tuinen, singels en bosstroken zorgen voor het monumentale beeld en de indrukwekkende sfeer, zie de bijgaande foto's. De laanbomen zorgen voor continuïteit en structuur, ondanks dat ze op sommige stukken ontbreken en uit verschillende soorten bestaan. Delen van de laan bestaan nog uit Amerikaanse Eik, welke aangeplant zijn vlak na de tweede wereldoorlog. De laan heeft afwisselend smalle groenstroken en grasbermen. In Slochteren vormt de laanstructuur met grasstroken een onderdeel van het beschermd dorpsgezicht.

2.2

¹ De term 'tunnelbos' is afkomstig van Chr. Girot.

Het Lint

De boombeplantingen in het lint vervullen een belangrijke rol als kijkgroen en structuurgroen. De oude, grote bomen hebben daarnaast ook een ecologische betekenis.

2.3

De dorpen

De grotere dorpen hebben alle een eigen groene karakteristiek, passend bij de stedenbouwkundige opzet. Deze dorpen worden apart besproken. In de kleinere kernen heeft het groen dezelfde eigenschappen. Zij zijn daarom samengevoegd in de beschrijving.

Voor alle dorpen gelden de volgende punten:

- Er is een sterke samenhang tussen de dorpen en het omringende landschap. Dit begint met het lint als door het dorp met daar loodrecht op staande wegen met laanbeplantingen en groenstructuren.
- Er is gebruik gemaakt van een groot aantal verschillende soorten in de plantsoenen. Over het algemeen ontstaat hierdoor een gevarieerd beeld met een grote sierwaarde.
- De hoeveelheid ruimte voor groen is divers. In de meeste oudere wijken is de ruimte voor groen beperkt.
- Op een aantal plekken heeft het groen een matige vitaliteit.

Slochteren

De belangrijkste groenstructuur wordt gevormd door de Hoofdweg (lint) met de loodrecht daarop staande wegen. De laanbomen in groenstroken en grasbermen vormen in deze ruimtelijke structuur de belangrijkste elementen. Een tweede structuur bestaat uit singels en bosjes die aan de randen van het dorp voorkomen en op een enkele plek tot ver in het dorp doordringen. Ze vormen de ruimtelijke en ecologische relatie tussen de dorpen en het buitenge-

bied. In Slochteren dringen de groenstroken langs het Slochterdiep en de Noorderweg tot in het hart van het dorp door. Vanuit deze zone loopt een bossingel dwars door de wijken Slochteren III en IV en geeft een verbinding met een groter groengebied aan de oostzijde. Deze elementen bestaan vooral uit inheems bosplantsoen en ook water speelt een belangrijke (ecologische) rol.

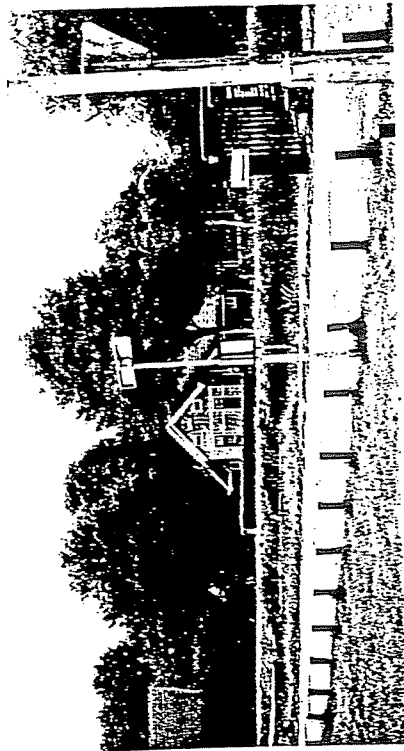
In de woonwijken laat Slochteren een divers beeld aan gemeentelijk groen zien, vooral van belang voor de directe omgeving. De groenvakken hebben een breed assortiment. Er is echter weinig sierwaarde (kleur, bloei e.d.) en op enkele plekken ontstaat door de afwisseling in beplanting een onrustig straatbeeld.

Er zijn voldoende gebruiks- en speelmogelijkheden, bijvoorbeeld bij de sporthal, achter de Slochtemeenteweg en in de wijk Slochteren IV. Paden door het groen en de singels maken een rondwandeling mogelijk. In de oudere wijken is relatief (veel) minder ruimte voor groen.

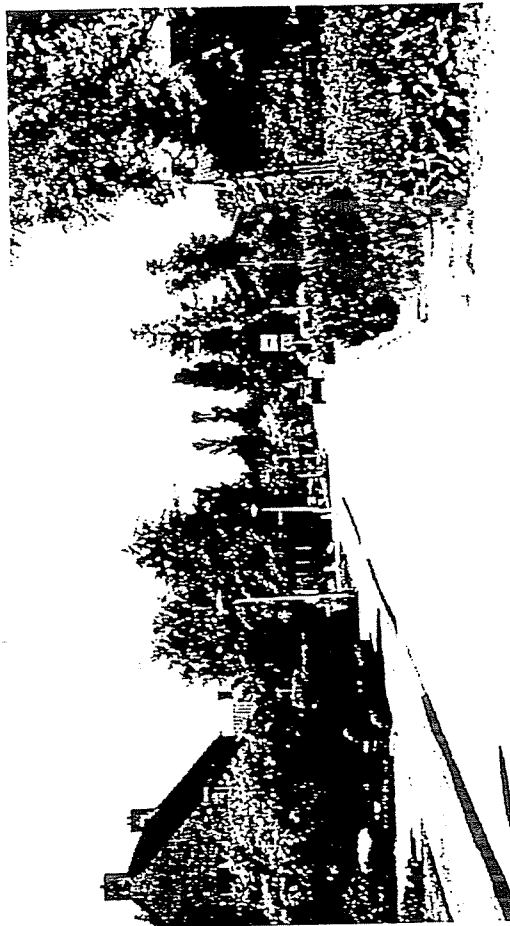
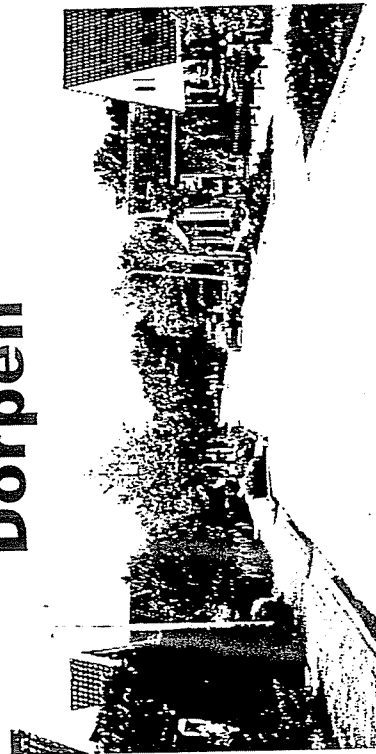
Siddeburen

In het centrum is de boombeplanting langs de Hoofdweg karakteristiek in combinatie met de monumentale bomen op de aanliggende erven. Aansluitend op deze boomstructuur kenmerken de oudere wijken zich door straatbomen. De bomen staan zowel in plantsoenstroken, in privétuinen, als in het trottoir. De straatprofielen maken veelal een nauwe indruk.

In de jongere wijken van Siddeburen bestaat het openbare groen vooral uit plantsoenstroken en overhoeken langs de wegen. De stroken zijn breed, waardoor visueel een ruim profiel ontstaat en een parkachtige sfeer. Zowel de straatbomen als de groenstroken hebben een breed assortiment. De sier- en kijkwaarde van het groen is in Siddeburen ruim voldoende.

Dorpen

Wijken

Bossingels en struwelen

Aan de zuidzijde van Siddeburen ligt een sportveldencomplex, omzoomd door groenstroken en bossingels met zowel inheemse als uitheemse beplanting. De bossingels sluiten aan op de singels in het buitengebied van SBB en de provincie Groningen. Aan de noordzijde wordt de verbinding met het buitengebied gelegd door het Noorderwold. Dit bos- en parkgebied heeft een natuurlijk karakter en een inheemse beplanting. Naast een ecologische functie en overgang van het dorp naar het landschap, is vooral de gebruiksfunctie van belang. Er is een groot speelterrein en het Noorderwold dient als uitlooptgebied voor het hele dorp. De (visuele) relatie tussen het gedeelte (speelterrein) aan de zuidzijde van de Akkerendendweg en het bosgebied aan de noordzijde kan worden verbeterd. Naar het noorden krijgt het Noorderwold nog verbinding met de toekomstige beplantingen rondom de zandwinning/recreatieplas langs de Damsterweg.

Harkstede

Harkstede valt uiteen in drie gebieden met eigen "groene" kenmerken. De wijken aan de noordzijde van de Hoofdweg hebben een besloten opzet met laanbomen en enkele kleinere speelplekjes. Het enige grotere groenelement is een bossingel met wandelpad die dwars door de wijken loopt. In de oudere wijken aan de zuidzijde van de Hoofdweg zijn de straatprofielen ruimer opgezet en staan de bomen in grasbermen en beplantingsstroken.

De nieuwe wijk Borgmeren kenmerkt zich door veel groen, onder andere brede grasstroken met bomen langs de wegen en grasvelden om te spelen. De wijk heeft daarmee een open en rustig beeld, met een sterke visuele relatie met het water in de wijk. De grasstroken langs de wegen sluiten naadloos aan op de bermen van de wegen in de omgeving.

Tussen de bestaande bebouwing en Borgmeren ligt de "Groene Long", een groenstrook met afwisselend open en

dichte plekken en diverse gebruiksmogelijkheden. De groene long sluit aan bij het sportveldcomplex.

Schildwolde

De wijken in Schildwolde zijn tamelijk ruim van opzet en kenmerken zich vooral door gras en beplantingsstroken. Er komen relatief weinig straatbomen voor, waardoor de straatprofielen nog ruimer (soms kaler) lijken. Het plantsoenassortiment is zeer gevarieerd met een hoge sierwaarde. Via een bosgebied aan de noordzijde is er een verbinding met bosstroken van SBB aan de noordzijde. In de nieuwe woonwijk "Schattersum" is gekozen voor brede groenstroken en kleinere bomen. De bedoeling is om enerzijds de structuur ondergeschikt te maken aan de oude beplanting langs de Hoofdweg en anderzijds een relatie te leggen met het open landschap.

Hellum, Scharmer, Kolham, Froombosch

In deze dorpen is de laan langs de Hoofdweg structuurbepalend voor het groen. Loodrecht daarop staan groenstructuren langs wegen (bomen in grasbermen) of een enkele keer een bossingel. Doordat de dorpen klein zijn komen de bossingels en struwelen van het buitengebied tot in de kernen. Dit is meer bepalend dan kleinschalig groen als plantsoenvakken.

Bijzondere elementen zijn: Joodse begraafplaats, een vruchtenboomgaard in Kolham en het groen langs de Scharmerplas.

Kleine dorpen (buiten het lint)

Onder de 'dorpen buiten het lint' vallen Tjuchem, Steendam, Lageland en Woudbloem. De dorpen zijn klein en hebben een open structuur waardoor het groen van het buitengebied, zoals grasbermen met bomen, hier kenmerkend is. De dorpen hebben een eenvoudige en rustige uitstraling.

Overschild is enigszins een uitzondering. Dit dorp laat een dichtere structuur zien met bomen in cultureel plantmateriaal. Er is hier weinig relatie met het omliggende landschap.

2.4

Bossingels en struwelen

De bossingels en struwelen, rondom en door de dorpen zijn op veel plaatsen beeldbepalend. De stroken zorgen voor een overgang van landschap naar dorp en andersom. Ze brengen daarmee inheemse beplantingen met een ecologische functie en beheer tot ver in de dorpen, vooral daar waar ze loodrecht op het lint staan. Het meest opvallende voorbeeld is de zone rondom het Slochterdiep. Het "Kleine Slochterbos" (of "Overbos") en het wandelbos van het Groninger Landschap lopen tot in het hart van het dorp bij de haven en gaan vervolgens over in de beplantingen langs de Noorderweg en bij de 'Fraeylemaborg'. Waar de singels en struwelen de richting van het lint volgen sluiten ze de bebouwing als het ware af van het buitengebied. Een goed voorbeeld zijn de wegbegeleidende beplantingen ten zuiden van Slochteren-Siddeburen. De groene stroken versterken het contrast tussen het open landschap en de verdichte cultuuras (zie ook het volgende hoofdstuk). De stroken zijn in enkele gevallen gecombineerd met wandel- of fietspaden, waardoor ze ook een recreatieve functie vervullen. Het merendeel heeft echter geen gebruiksmogelijkheden.

2.5

Huidig beleid en ontwikkelingen

Het bestaande beleid ten aanzien van het groen in de dorpen is gebaseerd op het oude landschapsbeleidsplan en

gegroeid beleid. In deze paragraaf is deze specifieke relatie met overig beleid toegelicht.

Voor zover er een relatie is met andere beleidsplannen en voorwaardes, zoals het Beleidsplan Toerisme- en Recreatie, Beleidsplan openbare verlichting, Verkeersplannen (bv. Duurzaam Veilig) en Standaardvoorwaarden kabel- en leidingen Nutsbedrijven zal dit in de beheerplannen nader worden uiteengezet.

Beleidsplan Raad 2000-2004

In het beleidsplan voor 2000 tot 2004 omschrijft de raad een beheersmatige ontwikkeling van traditioneel groenbeheer naar een meer natuurlijk groenbeheer.

De gemeenteraad wil dat de gemeente Slochteren een goed klimaat heeft om te wonen en te recreëren. Om dit te realiseren worden recreatieve voorzieningen, zoals fiets-, ruiter-, en wandelpaden, aangelegd voor bewoners en toeristen. Het niveau van onderhoud van de groenvoorzieningen is gericht op natuurbehoud, recreatie, verkeersveiligheid en een goed woon- en leefklimaat.

Particuliere monumentale bomen

Het huidige beleid richt zich voornamelijk op het in stand houden en passief beschermen van monumentale bomen. De gemeente Slochteren heeft een subsidieverordening waardevolle houtopstanden. De eigenaar van waardevolle bomen of houtopstanden kan subsidie krijgen voor onderhoud en bescherming van een boom, zoals snoeien, wondbehandeling en bestrijding van ziekten en plagen. De eigenaar moet de subsidie zelf aanvragen en de noodzaak ervan onderbouwen.

De gemeente Slochteren beschikt over een inventarisatie van alle monumentale bomen op eigen en particulier grondgebied in het lint. Van Siddeburen tot Slochteren zijn de gegevens verwerkt tot overzichten. Het buitengebied is

niet geïnventariseerd. Met de beschikbare gegevens kan een actief bomenbeleid gevoerd worden, waardoor bescherming gewaarborgd is. Dit overzicht vormt mede de basis voor het actualiseren van het kapvergunningsbeleid.

In bruikleen geven en verkoop openbaar groen

Om de kosten van het groenonderhoud te drukken geeft de gemeente Slochteren al jaren groen in bruikleen bij particulieren. Als uitgangspunten voor het uitgeven van percelen grond gelden de volgende criteria:

- De percelen moeten grenzen aan de particuliere gronden van inbruikleenemer/koper.
- De structuur van de straat en omgeving moet intact blijven.
- Er mag geen snippergroen ontstaan.
- De bestemming blijft gehandhaafd.
- Het onderhoud van watergangen door de gemeente of waterschap mag niet onmogelijk worden.

Grote groene elementen zijn uitgesloten van in bruikleen geven aan particulieren. Het gaat bijvoorbeeld om grotere gebieden met een recreatieve gebruiksfunctie, bufferzones, natuurwaarden en groen met betekenis voor de hele buurt. Grond waarin kabels en leidingen liggen kan niet worden verkocht maar onder bepaalde voorwaarden wel bij particulieren in bruikleen worden gegeven.

Een voorbeeld van de uitvoering van dit beleid is de wijk Slochteren III. Hier wordt grond in gebruik gegeven onder de voorwaarde van behoud van de aanwezige boomstructuur.

Borgwonen

In de Regiovisie Groningen-Assen 2030 (van visie naar uitwerking; 1999) wordt gesproken over het ontwikkelen van het zogenaamde "Borgwonen". Door karakteristieke

landschapselementen in te zetten kunnen woonmilieus worden ontwikkeld die refereren aan de borgen. De gemeente Slochteren heeft in 1998 een en ander uitgewerkt in de Visieontwikkeling Slochteren bestaande uit een Streefnota en een Deeluitwerking "Borgwonen".

Het borgwonen moet een verweving geven tussen cultuur en natuur, door een combinatie van landschaps- en natuurbouw, woningbouw, recreatieve functies en een blijvende betrokkenheid van de landbouw. De bossen en singels rondom de dorpen spelen in deze ontwikkeling een belangrijke rol. De uitwerking van Schatterswold tussen de Meenteweg en de Dannemeerweg bij Schildwolde is een voorbeeldproject van dit borgwonen. Karakteristiek is de ecologische verweving van laan-, bos-, water- en rietlandstructuren, gecombineerd met agrarische en woonlandschappen.

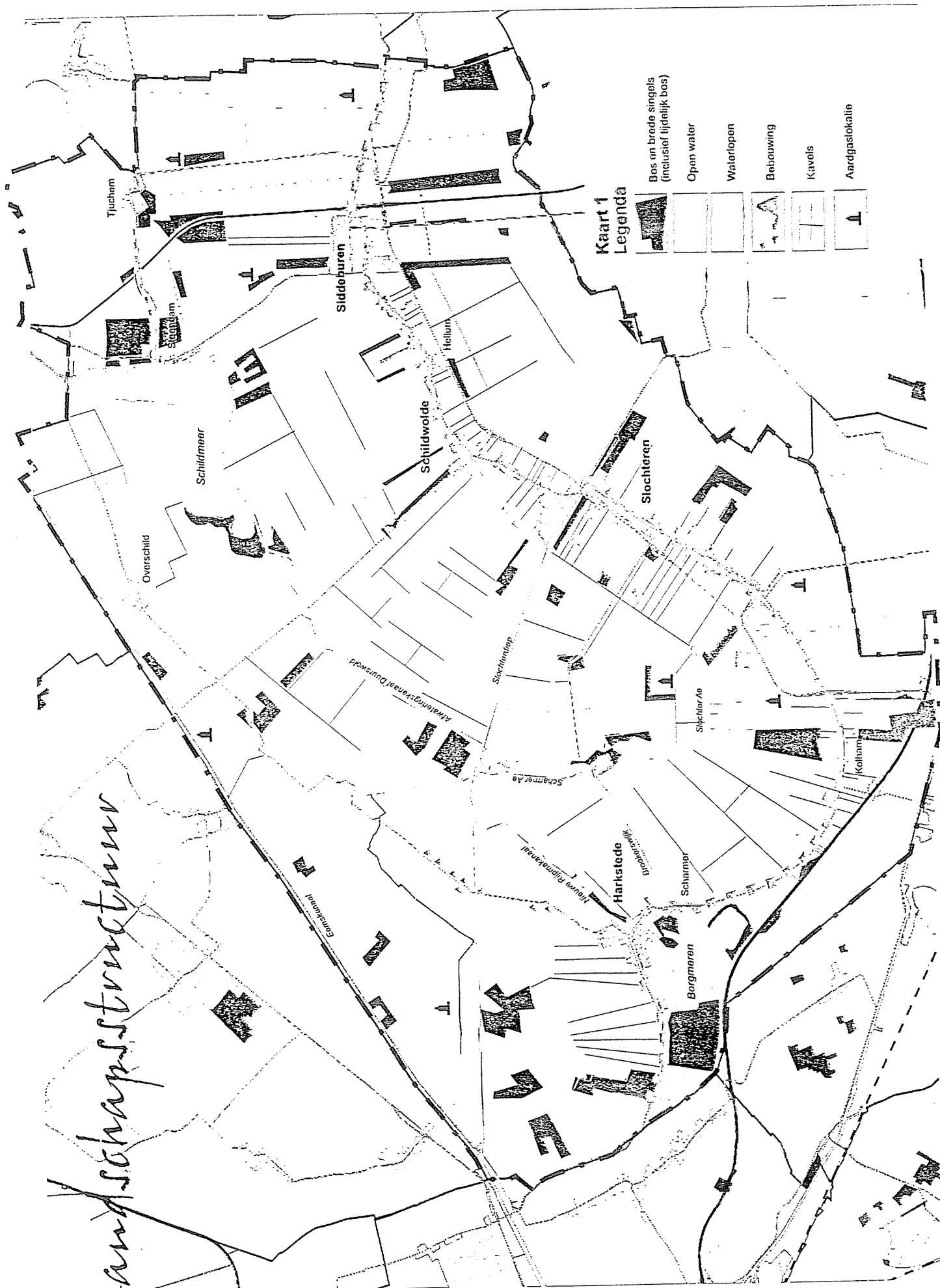
Het huidige provinciaal en rijksbeleid leidt tot heroverweging van landschappelijke woonvormen. Concreet betekent dit dat het maar zeer de vraag is of Schatterswold een vervolg krijgt.

Veilig buiten spelen binnen Slochter' grenzen (concept juni 2000)

Deze kadernota Speelvoorzieningen stelt als doel het realiseren van een basisaanbod van speelvoorzieningen binnen de gemeente. Dit basisaanbod bestaat uit openbare speelterreinen en speelvoorzieningen bij scholen. Per kern of cluster met meer dan 125 kinderen is een speelvoorziening gewenst, bestaande uit enkele toestellen en een speelveld.

De speelvoorzieningen moeten bijdragen aan de gevarieerdheid van de woonomgeving en met name de aantrekkelijkheid voor jonge gezinnen vergroten.

Land- en schapsstructuur

3 Landschappelijke hoofdstructuur

3.2

Landschapsbeschrijving per gebied

3.1 Ruimtelijke karakteristiek

De ruimtelijke karakteristiek van de gemeente Slochteren wordt bepaald door het lange lint met bewoning, zoals omschreven in het vorige hoofdstuk, omsloten door een open landschap. De beslotenheid in de dorpen met grote bomen en dichte bebouwing is opvallend tegenover de weidsheid en grootschaligheid van het omliggende gebied. Het sterke contrast ervaar je door een aantal doorzichten vanuit de dorpen het open landschap heel goed.

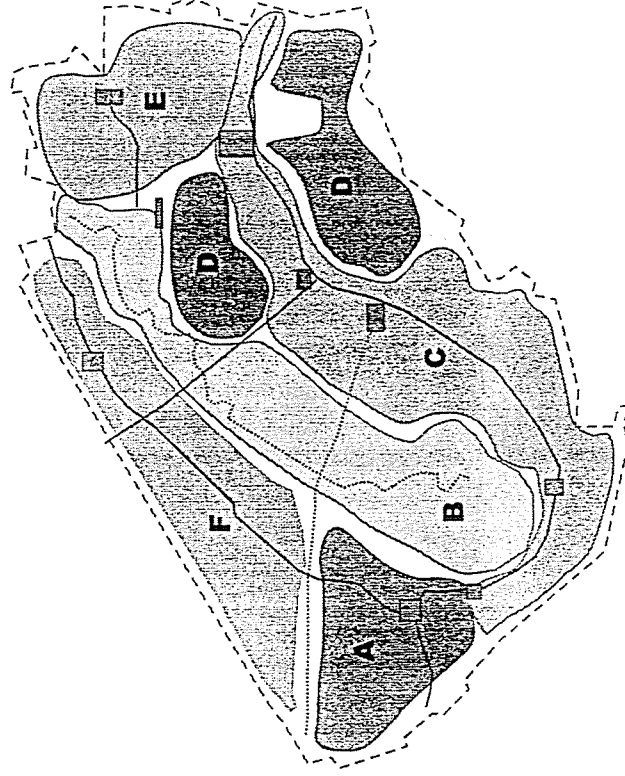
Toch is het weidse open landschap in Slochteren nergens "oneindig"; de open ruimten worden afgebakend door het lint en groene randen, of de blik wordt beperkt door plukjes groen, solitaire bomen, jonge populieren- en sparrenbossen, bossingels en wegbegeleidende beplanting (lanen). Het meest open zijn het veenweidegebied aan de noordzijde van de gemeente en het Siddebuursterveen.

De verdichting is het sterkst rondom het bebouwingslint. Hoewel overwegend open verdelen singels en bossen haaks op het bebouwingslint het gebied in afzonderlijke ruimtes. Ruimtelijk versterken ze daarmee de dichte structuur van het bebouwingslint. Daarnaast vormen ze belangrijke ecologische structuren in de overgang tussen het 'stedelijk' groen en het buitengebied.

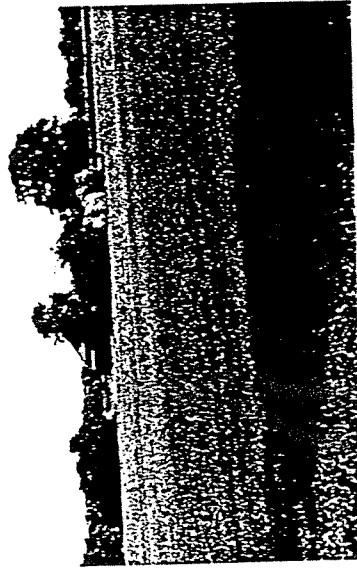
De bermen langs de wegen en slootkanten in het buitengebied zijn veelal ruig en hebben een natuurlijke uitstraling.

In het volgende overzicht zijn de ruimtelijke karakteristieken van zes onderscheiden deelgebieden aangegeven in woord en beeld.

De indeling van de gebieden is gekozen op basis van ruimtelijke karakteristieken, ontginningsgeschiedenis en de huidige mate van openheid en gebruik. Ook toekomstige ontwikkelingen en mogelijke functieveranderingen zijn in deze indeling meegenomen. Hierbij is uitgegaan van vastgesteld beleid door de gemeente of provincie.

Figuur 1. Indeling in gebieden

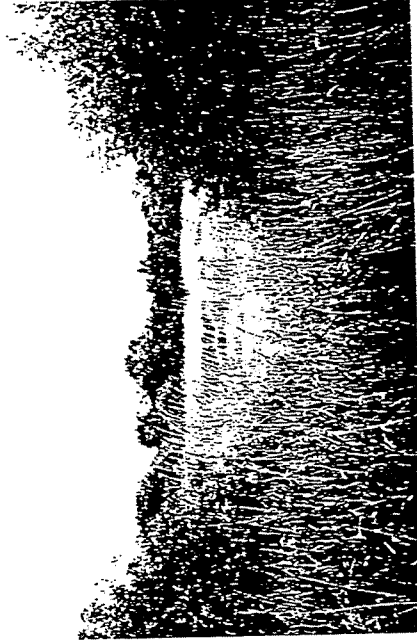
A. Groningen Oost - Harkstede

Karakteristiek

- * Openheid met puntsgewijze verdichtingen; Erfbepaling bij boerderijen en (tijdelijke) productiebossen.
- * Het bebouwingslint is beeldbepalend.
- * Strokenverkaveling nog schaars aanwezig.
- * Concentratiepunt voor sportieve recreatie.

Ontwikkelingen

- * Dit gebied maakt deel uit van het studiegebied voor Meerstad Groningen. Dit betekent ruimte voor woningbouw (5000-8000 woningen).
- * Er liggen twee ecologische verbingszones als onderdeel van de EHS door dit gebied.

B. Centrale zone

Karakteristiek

- * Een open gebied, vooral aan de randen en bij de dorpen zijn verdichtingen aanwezig.
- * Regelmatige blokverkaveling.
- * Waterlopen en oude riviertjes zijn kenmerkend voor de structuur.

Ontwikkelingen

- * Ontwikkelen van 1130 ha natuurgebied.
- * Herinrichting van 580 ha bestaand natuurgebied.
- * Zichtbaar maken van de oude Fivelloop.
- * Ontwikkelen recreatie.

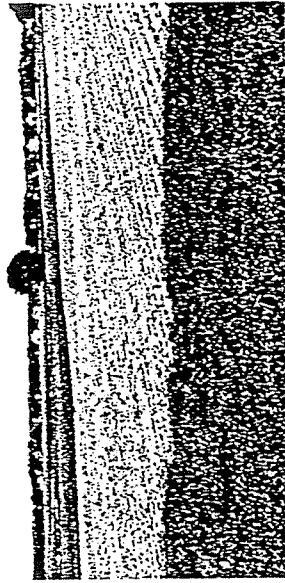
C. Lintzone

Karakteristiek

- * Dit gebied heeft een sterke relatie met het bebouwingslint
- * Het lint wordt gekarakteriseerd door afwisselend aan en van de weg af geplaatste bebouwing. De bomen en bossingels vormen een langgerekt tunnelbos.
- * Stroken verdichting loodrecht op het lint vormen "ruimtes".
- * De relatie tussen lint en landschap uit zich in contrast. Dit wordt veroorzaakt door de beslotenheid van het lint en de wijsheid van het landschap.

Ontwikkelingen

- * Verbindingen tussen natuuras en cultuuras.

D. Sans Souci/Siddebuurster Veen

- * Open gebied met enkele puntsgewijze verdichtingen. Deze verdichtingen bestaan uit productiebossen en wilgenstruweel.
- * Regelmatige blokverkaveling.
- * Het lint vormt de randen van de openheid
- * Overwegend landbouwgebied.

Ontwikkelingen

- * Het beleid gaat uit van open houden van het gebied.

E. Steendam - Tjuchem

- * Betrekkelijk dicht landschap
- * Jonge bosvlekken:
Steendamsterbos/Tjuchemerbos
en Huisweesterbos
- * Belangrijk recreatieve punten:
- Steendam Schildmeer
- Noordenwold (Siddeburen)

Ontwikkelingen

- * EHS, realiseren verbindingen
- * Recreatieve ontwikkeling zuidoever van het Schildmeer

F. Veenweidegebied

- * Overwegend open gebied met puntsgewijze verdichtingen.
- * Bebouwing op inversieruggen.
- * Incidenteel wegbegeleidende beplantingen.
- * Onregelmatig waardevol verkavelingspatroon.
- * Taluds Eemskanaal beplant:
- oriëntatiepunt
- sterk landschappelijk element

Ontwikkelingen

- * Het beleid gaat uit van open houden van het gebied
- * Inplaatsing grondgebonden melkveehouderij

Ruimtelijke karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Het landschapsbeleidsplan Slochteren (1989) omschrijft vier landschappelijke deelgebieden op basis van ruimtelijke karakteristieken en ontstaansgeschiedenis.

- *Bewoningslint (gebied A en C)*

Het langgerekte bebouwingslint ligt op dekzandruggen, die in de laatste periode van het Pleistoceen zijn ontstaan. De eerste bewoning vond plaats langs de riviertjes in het gebied. De bewoners ontgonnen het gebied vanuit de oevers, toen nog hogergelegen. Door deze ontginningen is het gebied ingeklonken en zijn de bewoners verhuisd naar de dekzandruggen.

- *Open agrarisch gebied (gebied A, D en E)*

Toen het na het Pleistoceen (en de laatste ijstijd) warmer werd, vormde zich veen in de lager gelegen plekken. De eerste permanente bewoners brachten het gebied in cultuur. Door het recht van opstrek ontstond een strokenverkaveling die de boogvorm van de ontginningsas volgde. Deze verkaveling is momenteel op veel plekken verdwenen en verdere in een grootschalige blokverkaveling.

De verschillen tussen de deelgebieden worden veroorzaakt door de mate van verdichting. Naast wegbeplantingen zijn vooral bossen hierin bepalend. Het meest open gebied (deelgebied D) ligt ten noorden en ten zuiden van het lint tussen Slochteren en Siddeburen

- *Centrale zone (gebied B)*

Tussen het Schildmeer en Kolham (langs het afwateringskanaal Duurswold, de Scharmer Ae en Slochter Ae) ligt het meest laaggelegen deel van het veengebied. Karakteristiek zijn de diverse waterlopen en oude riviertjes. Aan de zuidkant, bij Kolham,

loopt dit gebied over in de zandrug. Een belangrijk deel van deze zone wordt ingericht/ontwikkeld in het kader van het Strategisch Groenproject Midden-Groningen en de nadruk ligt hier in de toekomst dus op natuurontwikkeling.

- *Inversiestrook (gebied F)*

In het noordelijk deel van de gemeente is klei op het veen afgezet. Kenmerkend zijn de inversieruggen; kleiruggen die nu hoger liggen dan het omringende (ingeklonken) veen. Bewoners van de meer noordelijk gelegen wierden hebben dit gebied ontgonnen. Zij vestigden boerderijen op de inversieruggen. Het gebied is karakteristiek open, met de bebouwing en wegbepantingen langs de wegen op de inversieruggen (essen, die regelmatig worden afgezet).

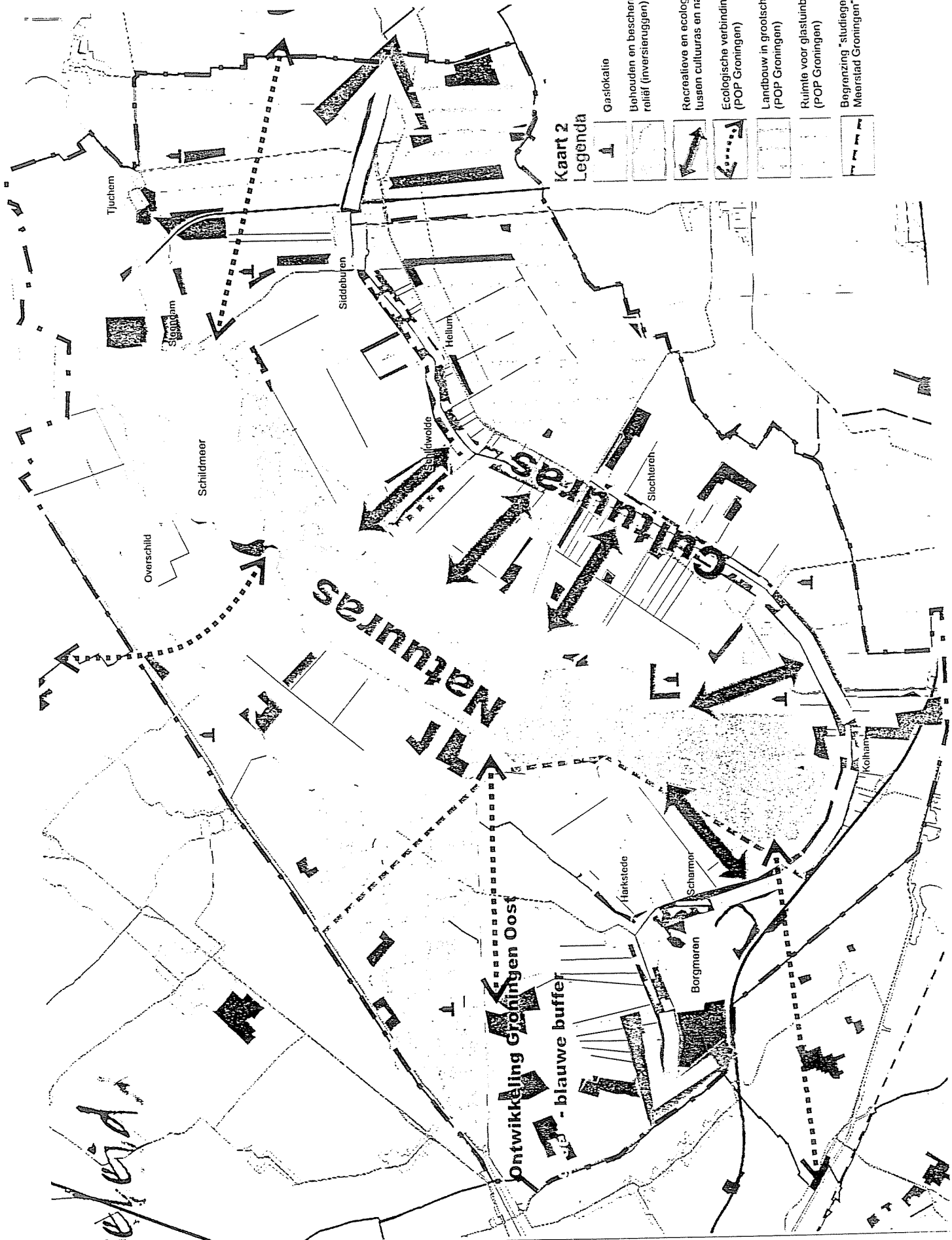
Landschapselementen

Voor de landschapsvisie is geen gedetailleerde inventarisatie uitgevoerd naar de landschapselementen in het buitengebied (plek, functie en waarde). Hiervoor is gebruik gemaakt van het bestaande landschapsbeleidsplan dat in de afgelopen jaren goed gefunctioneerd heeft. In de landschapsvisie (hoofdstuk 6) is een tabel opgenomen over welke elementen karakteristiek zijn per deelgebied en welke (onderhouds)strategie geldt.

Er is de volgende indeling aangehouden:

- Solitaire boom: alleenstaande boom.
- Boomgroep: een aantal bomen dat samen één geheel in het landschap vormen.
- Knotbomen: bomen waarvan de afgezaagde stam opnieuw uitloopt.
- Bomen in een rij: opgaande bomen in een rij geplant.

Beleid

- Lanen: dubbele rij opgekroonde bomen langs een weg, zonder hoogopgaande ondergroei.
- Hoogstamfruitbomen: oude hoogstamfruitbomen las onderdeel van de erfbeplanting en boomgaarden.
- Singel: een lijnvormig houtige beplanting, bestaande uit boomvormers en heesters.
- Bos: bomen in bosverband.
- Haag: al dan niet geschoren randbeplanting.
- Bermen.
- Poelen/vijvers: laaggelegen of gegraven delen in een terrein met water en/of moeras.
- Waterlopen (sloten en kanalen) oevers en rietvegetaties: gegraven of natuurlijk tot stand gekomen waterlopen.

3.3

Huidig beleid en ontwikkelingen

Naast het beleid specifiek bedoeld voor bepaalde gebieden zijn er algemene beleidslijnen voor de gehele gemeente Slochteren. De bijgaande kaart geeft een overzicht van deze beleidslijnen.

Ruimtelijk beleid

In het Provinciaal Omgevingsplan Groningen (2000) en het Herinrichtingsplan Midden-Groningen (1999) wordt de nadruk gelegd op de openheid van het gebied en het handhaven van dit karakter. Hoofd functie van het buitengebied is landbouw. Er wordt ruimte geboden voor uitbreiding van de glastuinbouwactiviteiten bij Sappemeer-Froombosch.

Natuur

De provincie Groningen geeft in het streekplan (1994) een centrale zone in de gemeente Slochteren aan, waar natuur

richtinggevend moet zijn. Deze natuurontwikkelingszone is inmiddels uitgewerkt door de landinrichtingscommissie. In het gebied Midden-Groningen zal dan sprake zijn van een natuuras en een cultuuras (het bebouwingslint, zie bijgaande figuur). Er wordt naar gestreefd verbindingen te realiseren tussen de cultuur- en de natuuras ten behoeve van landschappelijke integratie en recreatief (mede)gebruik. Verbindingszones in het kader van de EHS dienen gerealiseerd te worden met het Gorechtgebied, Appingedam-Delfzijl en met de Blauwe Stad (via het Hondshalstermeer).

Cultuurhistorische, archeologische en fysisch-geografische waardevolle locaties

De cultuurhistorische aspecten zijn vooral gekoppeld aan het lint. In het buitengebied betreft het vooral waardevol reliëf, waaronder de inversie-ruggen. De Baggerputten ten zuiden van Slochteren is een verveningsgebied. Achter de bos van de Fraeylemaborg ligt een pingoruïne (Noordbroeksterweg). Alle waardevolle elementen zijn aangegeven op een kaart van de herinrichting (Dienst Landelijke Gebied Groningen). Het plan van de Herinrichting Midden-Groningen geeft aan dat de as van de oude Fivelooop zichtbaar gemaakt moet worden, door het duidelijk profileren van vroegere meanders.

Landschap

Voor de landschappelijke ontwikkeling zijn het in stand houden van de openheid en het aanbrengen van bos- en laanbeplantingen bepalend. De gemeente Slochteren wil laan- en groenstructuren ontwikkelen als verbinding tussen het lint en het natuurontwikkelings-gebied. Dit moet o.a. voorkomen dat het hoofdlint, de kernkwaliteit van Slochteren, langzamerhand dichtslibt. Het ontginnings-

landschap dient verder geaccentueerd te worden met behoud van doorzichten.

Evaluatie landschapsbeleidsplan 1989

In het bestaande landschapsbeleidsplan is een aantal prioriteiten benoemd, gericht op de instandhouding en ontwikkeling van het landschap. De voorstellen zijn gericht op zowel landschapselementen als deelgebieden.

Niet alle voorstellen zijn de afgelopen tien jaar gerealiseerd. Nog steeds van toepassing zijn:

- De ontwikkeling van natuurlijke oevers. Deze zijn zowel voor ecologie als recreatief aantrekkelijk.
- Aanpassing Borgmeren ten behoeve van natuurontwikkeling/ stepping stones EHS.
- Ontwikkeling van ecologische verbindingzones van de EHS.
- Versterking en bescherming inversieruggen en woonkernen met opgaande beplanting.
- Aanplanten van waardevolle elementen: knot- en vruchtbomen en singels haaks op het lint.

Recreatie

Zowel in het plan van de Herinrichting Midden-Groningen (*plan november 1999 en planuitwerking februari 2000*) als in het Raamplan Recreatie en Toerisme van de gemeente Slochteren wordt aangegeven dat recreatieve verbindingen uitgebreid moeten worden.

De impulsen voor recreatie en toerisme zijn gekoppeld aan drie recreatieve zones:

- Blauw; Borgmeren en Schildmeer.
- Rood; het lint.
- Groen; het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen.

Aandacht gaat uit naar het fietspadennet, wandelmogelijkheden en kanoroutes. Deze recreatieve verbindingen zijn gekoppeld aan het natuurontwikkelingsgebied en de verbindingen tussen de cultuuras en de natuuras.

4

Strategie

4.1

Uitgangspunten landschaps- en groenvisie

De landschaps- en groenvisie spreekt zich uit over de mogelijkheden en wensen met betrekking tot het handhaven, beschermen, ondersteunen en stimuleren van derden of het actief ontwikkelen van het landschap en het groen in de dorpen van de gemeente Slochteren.

Uitgangspunten voor beide visies zijn:

- Het in stand houden en versterken van de identiteit en herkenbaarheid van de omgeving.
- Het vergroten van de ecologische waarde en structuur van de elementen en de tussenliggende verbindingen.
- Het vergroten van de mogelijkheden voor bewoners en bezoekers om het landschap en groen te gebruiken.

4.2

Algemene strategieën

De algemene strategieën beschrijven de rol van de gemeente Slochteren bij het realiseren van de geformuleerde doelen (zie volgende twee hoofdstukken). Zowel voor de landschapselementen als de groenelementen in de dorpen geven de strategieën aan hoe de gemeente beslist over instrumenten en middelen om het beleid en het beheer vorm te geven. Er zijn drie strategieën namelijk:

Actief ontwikkelen

De gemeente Slochteren neemt het initiatief en zet haar middelen actief in om gewenste ontwikkelingen in het

groen en landschap te realiseren. Het gaat doorgaans om voorstellen die de gemeente Slochteren belangrijk vindt, maar waar andere organisaties/geldstromen geen of weinig aandacht voor hebben (zie ondersteunen en stimuleren). Actief ontwikkelingsbeleid vindt in ieder geval plaats op de eigen landschappelijke en groene elementen van de gemeente Slochteren. Het beleid wordt ingezet om de levings-, gebruiks- en ecologische waarde van de omgeving voor de bewoners van de gemeente te verbeteren.

Handhaven en beschermen

Bij 'handhaven en beschermen' is de inzet van de gemeente gericht op het in stand houden van de bestaande kwaliteit van de groene omgeving (zowel beleving, ecologische als gebruikswaarden). De strategie is zowel voor gemeentelijke als particuliere eigendommen en elementen van toepassing. Vorm krijgt dit beleid door beheer van de eigen elementen en juridische bescherming van specifieke waarden (bestemmingsplan, bomenverordening etc.) Houtopstanden die een belangrijke functie (landschappelijk, cultuurhistorisch of recreatief) of natuurwaarde vervullen of een bijdrage leveren aan de leefbaarheid zullen worden beschermd door middel van een actief handhavings- en herplantbeleid. Afhankelijk van de situatie worden in beginsel zowel de bomen als de standplaats beschermd.

Ondersteunen en stimuleren

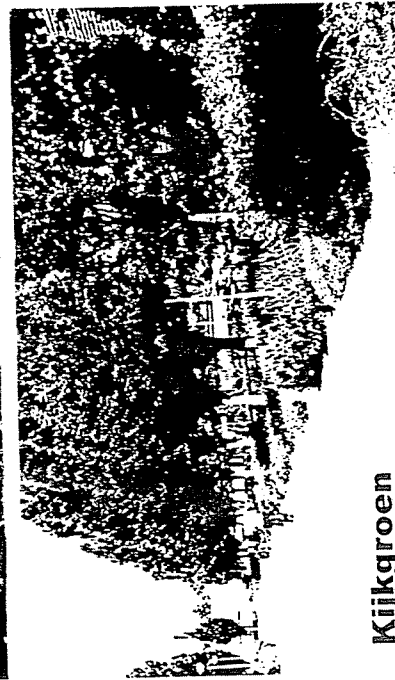
Bij 'ondersteunen en stimuleren' probeert de gemeente Slochteren haar visie uit te voeren door haar middelen aanvullend in te zetten op bestaande plannen en activiteiten van derden. Bijvoorbeeld door aan te sluiten bij voorstellen van de herinrichting Midden Groningen of de inzet van particulieren voor karakteristieke, monumentale bomen te belonen. Afwijkend ten opzichte van de twee voorgaande strategieën is dat het resultaat van deze voorstellen afhankelijk is van andere partijen.

Ecologisch groen

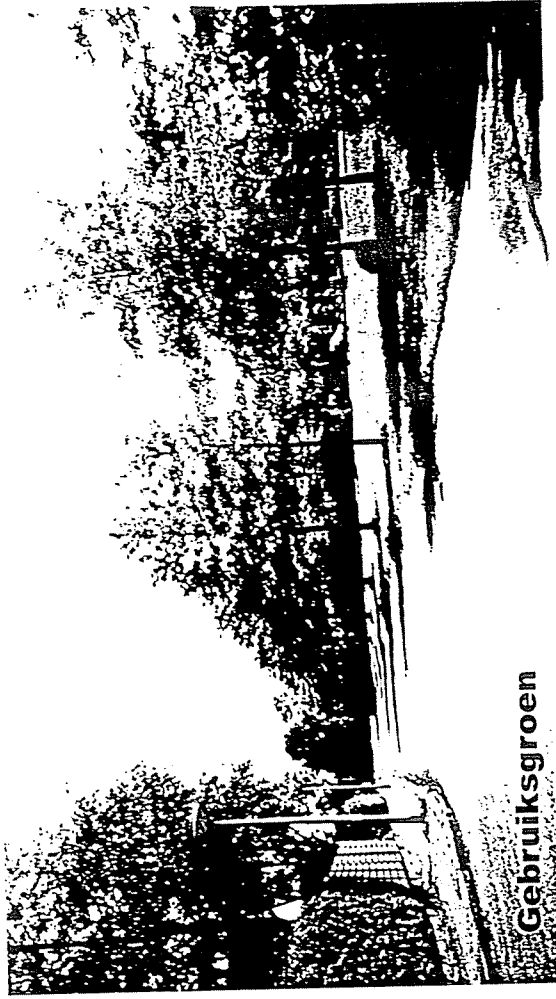

(particulier) Kijkgroen

Kijkgroen

Beeld en functie

Gebruiksgroen

Structuurgroen

- Handhaven van houtopstanden met landschappelijke, cultuurhistorische, recreatieve of natuurwaarden of een bijdrage leveren aan de leefbaarheid.
- Handhaven en beschermen van bestaande waardevolle bosjes en randen.
- Handhaven en beschermen van monumentale hagen.
- Handhaven en beschermen van de cultuurhistorisch waardevolle beplantingen en tuinen langs het lint.
- In stand houden van zichtlijnen vanuit het lint naar het buitengebied.

Ondersteunen en stimuleren

- Stimuleren van onderhoud aan monumentale particuliere bomen door een actief bomenbeleid, voorlichting en de subsidie waardevolle houtopstanden.

5.1.2

Een ecologische structuur van bossingels en struwelen

De tweede ruimtelijk belangrijke structuur van groen langs en door de dorpen bestaat uit een samenhangend stelsel van singels en bosjes. Kenmerkende beplantingstypen zijn boomgroepen, bosplantsoen, grove heesters, ruigtes van kruiden en gras.

De functie van deze structuur moet zijn:

- Ecologische, ruimtelijke en recreatieve relatie met het buitengebied.
- Natuur tot in de dorpen brengen.
- Bijdragen aan het besloten, weelderig groene karakter van de lintbebouwing.
- Mogelijkheden bieden voor recreatie (een ommetje, hond uitlaten e.d.) en spelen in de directe woonomgeving.

De afstemming tussen functies en het voorkomen van overlast tussen natuurwaarden en recreatief gebruik door een zonering van de groene gebieden wordt uitgewerkt in beheerplannen.

De volgende maatregelen worden voorgesteld:

Ontwikkelen

- Samenhang tussen dorp en landschap versterken door stroken loodrecht op het lint te ontwikkelen. Aanleidingen hiervoor zijn wegen, fietspaden en waterlopen. Er moeten op deze wijze landschappelijke, ecologische en recreatieve verbindingen worden gerealiseerd (zie hoofdstuk 6 landschapsvisie).
- Waar mogelijk creëren van een doorlopende, ecologische structuur door de wijken, bijvoorbeeld met bosplantsoensingels, als verbinding tussen grotere natuurlijk beheerde plekken.
- Landschappelijke elementen als bossingels, lanen en waterlopen zo ver mogelijk in het dorp laten doorlopen. Het beheer is gericht op de ecologische waarden van de stroken als leefgebied van plant en dier. Streven naar een natuurlijke, inheemse, structuur- en soortenrijke beplanting. (zie ook paragraaf 5.2 'ecologisch beheer'). Aandacht moet worden besteed aan het maken van geleidelijke overgangen tussen de natuurlijke elementen en de culturele beplanting.
- De mogelijkheden van gebruik van de randen, stroken en bosjes verbeteren. Accent ligt op routes voor wandelen, fietsen en kanovaren.

Handhaven en beschermen

- Waardevolle bosjes en randen handhaven en beschermen.
- Bij de situering van nieuwe bosjes zichtlijnen vanuit het 'hart' van de bebouwing naar het landschap openhouden.

den, zodat de sterke visuele relatie in stand gehouden wordt.

5.1.3

Het groen in de woonomgeving

Het groen in de wijken heeft geen structurele betekenis voor de hele gemeente, maar draagt bij aan de kwaliteit van de directe woonomgeving van elk dorp of de wijk. Kenmerkende beplantingen zijn hier: (kleinere) straatbomen, waardevolle bomen in tuinen (vooral waar een openbare boomstructuur ontbreekt), stroken met sierheesters en bodembedekkers en gazon. Veel nadruk ligt op een verzorgd uiterlijk van het groen.

Voor het particuliere groen in tuinen, met uitzondering van bomen, zijn geen beleidslijnen geformuleerd. De groenvisie richt zich volledig op het openbare groen in beheer van de gemeente. Voor het uitvoeren van het beleid is de gemeente volledig verantwoordelijk. De strategieën ontwikkelen en handhaven (in stand houden) gaan in dit geval hand in hand.

De uitgangspunten bij de inrichting en het beheer van het dorps- en wijkgroen zijn:

- Het openbare groen is aanvullend op het particuliere groen. Dit betekent sober en overzichtelijk bij grote tuinen met afwisselende beplantingen en met veel kijken en sierwaarde waar dit ontbreekt.
- Het uitgangspunt in de woonstraten is een cultuurrijke beplanting met een tamelijk intensief beheer en verzorgd uiterlijk. Met de keuze in soorten kan de identiteit van wijken benadrukt worden. Uitgangspunt is één of een beperkt aantal soorten per straat, zodat er niet te veel verschillende soorten op één plek voorkomen en een onrustig beeld ontstaat.
- In alle buurten moet de openbare ruimte voldoende gebruiks- en speelmogelijkheden bieden op een redelijke afstand van de woning (zie hiervoor Kadernota Speelvoorzieningen, gemeente Slochteren, Juni 2000).

• Het streven is naar een eenvoudige, maar sterke groenstructuur, passend bij de opzet van de wijk. Een belangrijke rol ligt hier bij straatbomen, omdat over het algemeen relatief weinig bomen voorkomen in tuinen. Kijk- en gebruiksgroen heeft de prioriteit in de woongebieden.

- Elke wijk of dorp heeft zijn eigen kenmerkende boomstructuur in het openbaar groen. Deze zijn vastgelegd in de diverse groenplannen/ groenstructuurplannen van de wijken. De structuren worden actief beschermd en in stand gehouden. Voor de oudere woonwijken, direct aansluitend op het lint geldt de strategie van het lint.

- Er wordt voorzichtig omgegaan met accenten in het openbare groen. Alleen waar dit een duidelijke reden heeft wordt gekozen voor opvallende elementen als wisselperken, bloembakken of vaste planten. Zulke aanleidingen zijn bijvoorbeeld bijzondere plekken als monumenten, aankleding van een centrumgebied. Als voor een accent gekozen wordt dan moet deze er ook steeds tip-top uitzien.

In de hele kleine dorpen is vrijwel geen openbaar groen op bermen na. De visie is in deze gevallen specifiek gericht op:

- Handhaven en beschermen gemeentelijke beplantingen als deel van de structuur van laanbeplantingen in het buitengebied. Kiezen voor een sobere beplanting.
- Verzorgd beeld van de bermen in de dorpen zelf, met gemaaid gras of een beplantingsstrook.
- Handhaven van de visueel open structuur en zichtlijnen van de dorpen.

5

Groenvisie

5.1

De groenvisie op hoofdlijnen

De groenvisie op hoofdlijnen richt zich op de drie structuren die in en rond de bebouwde kommen bestaan (zie hoofdstuk 2). Dit zijn een hoofdstructuur van bomen, vooral in het lint (5.1.1), een structuur van natuurlijke bosjes en singels (5.1.2) en het 'woonomgevingsgroen' in de dorpen en wijken (5.1.3).

Funcities van het groen

De herkenbaarheid van de dorpen en de identiteit van de verschillende delen van de dorpen zijn belangrijke vertrekpunten bij het maken van de visie. Maar dit is niet de enige functie die het groen vervult. In het totaal moet het groen vier functies vervullen, namelijk:

- 'Kijkgroen' zorgt voor sfeer, sierwaarde en aantrekkelijke plekken.
- 'Structuurgroen' draagt bij aan de ruimtelijke opbouw, identiteit en herkenbaarheid van de dorpen.
- 'Gebruiksgroen' biedt ruimte voor spelen, wandelen en allerlei andere activiteiten.
- 'Ecologisch groen' zorgt voor leefruimte voor planten en dieren.

De functies van het groen zijn gekoppeld aan een zonering van inrichting en beheer. In het woongebied heeft het groen in eerste instantie cultureel karakter met een traditioneel beheer. In de randen van de dorpen liggen natuurlijk beheerde, ecologisch groene elementen. Tussen deze twee uitersten worden geleidelijke overgangen gemaakt door een aangepaste beplantingskeuze en beheer.

5.1.1

Een hoofdstructuur van bomen; het lint

Het lint van Ruischerbrug tot Siddeburen is het beeldbepalende element van de gemeente. De hoofdstructuur van bomen wordt gevormd door laanbomen langs de Hoofdweg en de loodrecht daarop staande ontsluitingswegen. Deze structuur wordt ondersteund door bomen in particuliere tuinen en omringende singels en bossages. De betekenis van dit groen ligt vooral in de structuur en de beeldingswaarde voor de gehele gemeente.

Het is van groot belang dat de structuur van het lint behouden en beschermd blijft. Zowel voor gemeente als voor particulieren moet de inzet gericht zijn op het handhaven en vergroten van deze kwaliteit.

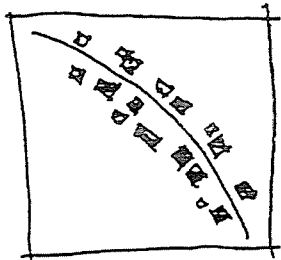
Ontwikkelingen

- Waar mogelijk versterken van de continuïteit van de laan door het toevoegen van bomen. Gekozen wordt steeds voor grote bomen, vooral eik. Gaten in de boomstructuur worden met een zelfde boom zo snel mogelijk opgevuld.
- De onderbeplanting wordt bepaald door de plek; (ruige) grasbermen in buitengebied, overgaand in gemaaid gras of een natuurlijke heester, tot cultureel groen als sierheesters of hagen in de kernen van de dorpen.

Handhaven en beschermen

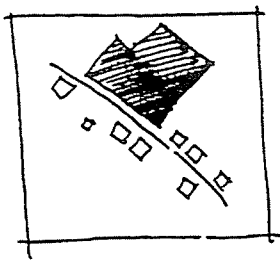
- In stand houden van de structuur van laanbeplantingen door beheer en onderhoud.
- Handhaven van de langgerekte structuur, zowel in de bebouwing als van de hier dwars op staande kavels en groenstroken.
- Beschermen van monumentale particuliere bomen door een bomenverordening en het vastleggen van bomen of standplaatsen in bestemmingsplannen.

Het Lint

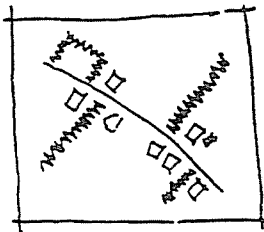
De laanstructuur is beeldbepalend; onderbrekingen in de laan doen hier niets aan af.

De Wijk

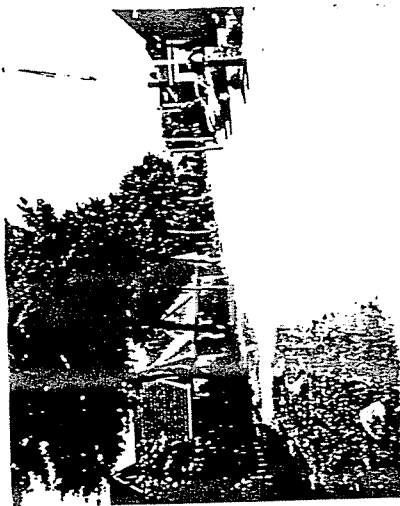
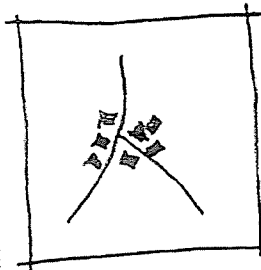
Ook in de wijken zorgen bomen voor structuur.

Bossingels & struwelen

Groenstroken krijgen nog meer kracht wanneer deze begeleid worden door wegen of waterlopen; langs de strook ontstaat een zichtlijn, waardoor de relatie dorp-landschap wordt versterkt.

Dorpen buiten het lint

Een eenvoudige groenstructuur zorgt voor een rustig en overzichtelijk beeld.

5.2

Thema's

5.2.1

Bomenbeleid

Bomen vormen in Slochteren een belangrijke ruimtelijke bouwsteen van de groenstructuur. De bomen hebben betekenis als oriëntatiepunten, structuurdragers, sfeerbepalers, verkeersbegeleiders en ze weerspiegelen de historie van de streek. De bomen bieden daarbij een continue ruimtelijke structuur. Allemaal redenen om tot actief bomenbeleid te komen.

De volgende strategieën geven richting aan het bomenbeleid van de gemeente Slochteren:

- Bomen met een belangrijke functie (landschappelijk, cultuurhistorisch, recreatief), een natuurwaarde of een bijdrage leveren aan de leefbaarheid worden beschermd door middel van een actief handhavingen en herplantbeleid. Afhankelijk van de situatie worden in beginsel zowel de bomen als de standplaats beschermd.
- De laanstructuren in het bebouwingslint, met name structuren welke duidelijk een relatie hebben met en/of aansluiten op het lint, vormen de drager in de boomstructuur. Deze drager wordt actief beschermd en in stand gehouden.
- Elke wijk of dorp heeft zijn eigen kenmerkende boomstructuur in het openbaar groen. Deze zijn vastgelegd in de diverse groenplannen/groenstructuurplannen van de wijken. De structuren worden actief beschermd en in stand gehouden. Voor de oudere woonwijken, direct aansluitend op het lint geldt de strategie van het lint.

Hoogstamfruitbomen

Hoogstamfruitbomen zijn waardevol, maar onbeschermd. De verwarring en de discussies over het begrip vrucht- of fruitboom mag niet afleiden van het belang dat hoogstamfruitbomen vertegenwoordigen (landschappelijke, ecologische en cultuurhistorische waarde). Het is niet gelooftwaardig dat provinciale stichtingen allerlei projecten uitvoeren om hoogstamvruchtbomen te beschermen, aan te planten en/of te onderhouden met subsidiegelden, terwijl deze bomen vogelvrij zijn.

De fruitbomen zijn onbeschermd omdat er in de geschiedenis geredeneerd is vanuit een economische functie. Dit betekent in de visie van de gemeente Slochteren dat hoogstamvruchtbomen die geen economische functie hebben wel vergunningplichtig zijn. Vanuit deze interpretatie wil de gemeente Slochteren waardevolle vruchtbomen beschermen.

Monumentale bomen

Veel (monumentale) bomen in de gemeente Slochteren zijn inmiddels opgenomen in een registratiedocument. Alleen registreren biedt echter geen bescherming. De doelstelling van de bescherming en criteria voor de bijbehorende registratie moeten worden vastgelegd, zowel voor de gemeentelijke als de particuliere elementen.

De bomen op particuliere gronden kunnen worden beschermd door scherpe voorwaarden in een bestemmingsplan en bomenverordening. Een goed onderhoud kan worden gestimuleerd door het bijdragen in de kosten.

De boomstructuur in de wijken zorgt voor ordening en overzicht. (zie ook paragraaf 5.1.1 en de volgende paragraaf over laanbomen).

Iepziekte

Gemeenten moeten het beleid ten aanzien van iepziekte zelf regelen. In Noord-Nederland zijn hiervoor het Iepenbe- raad en de Iepenwacht opgericht. De gemeente Slochteren ruimt eigen zieke iepen op maar heeft geen actief beleid voor iepziekte-bestrijding en geen abonnement op de Iepenwacht. Er is momenteel nog een iepenparagraaf opge- nomen in de A.P.V. (art. 4.3.8.). Het college heeft besloten de iepenparagraaf in de Algemene Plaatselijke Verorde- ning te laten vervallen. Er zal een actief beleid worden ge- voerd ten aanzien van het preventief injecteren van enkele waardevolle iepen, waardoor de besmettingskans van de- ze bomen aanzienlijk vermindert. Particulieren kunnen, middels de Subsidieregeling Waardevolle Houtopstanden, schadeloos worden gesteld in de kosten inzake het pre- ventief injecteren van waardevolle iepen.

5.2.2

Vervanging laanbomen

De gemeente Slochteren heeft een groot aantal oude la- nen, die sterk bijdragen aan de belevingswaarde van de gemeente. Ondanks dat het langdurig in stand houden en beheren van de laanbomen voorop staat, hebben deze bomen niet het eeuwige leven. Wanneer de conditie ach- teruitgaat en een intensieve verzorging geen baat meer heeft, wordt er langs de volgende lijnen vervangen:

- Bij uitval van een boom in een overigens vitale laan wordt de slechte boom verwijderd en op deze plek een zelfde soort boom ingeboomd.
- Zijn gedeelten of een hele laan er slecht aan toe, dan worden deze bij voorkeur in een keer vervangen. Dit is gemakkelijker, maar levert na enige tijd ook weer een mooiere laan op (gelijke bomen).

Bomen

5.2.3

Ecologisch beheer

Ecologisch beheer richt zich op het ontstaan van natuurlijke systemen en het ontwikkelen van een soortenrijkdom in de beplantingen. Ecologisch groenbeheer biedt een meerwaarde in de groenstructuur door de variatie in beelden, assortiment en belevingswaarde ten opzichte van het meer culturelijke, nette groen in de wijken. De visie van bewoners op hun directe leefomgeving verandert en geeft meer ruimte en waardering voor natuurlijk groen. Het niet gebruiken van chemische onkruidbestrijding speelt ook een rol in de keuze voor ecologisch groen.

Er zijn twee criteria van belang voor de keuze van een ecologische inrichting en beheer:

- Er moet een verbinding zijn met terreinen met bestaande natuurwaarden, bijvoorbeeld in het buitengebied.
- De terreinen of stroken moeten in samenhang volgende oppervlakte hebben om een natuurlijk systeem tot stand te brengen. In grote terreinen kan een zone-ring in het gebied worden aangebracht.

Hoewel bij goed ontwikkelde natuurlijke terreinen de beheersmaatregelen dikwijls minder intensief zijn is dat niet de doelstelling (ecologisch beheer moet niet worden verward met weinig beheer). Zeker in de woonomgeving moet rekening worden gehouden met de netheid (bijvoorbeeld opruimen zwerfvuil) en gebruiksmogelijkheden (bijvoorbeeld maaien van speelterreinen en langs paden).

5.2.4

In bruikleen geven/verkoop van openbaar groen

Het groen dat in bruikleen wordt gegeven of wordt verkocht aan particulieren mag niet behoren tot de hoofdstructuur van bomen in het lint of de structuur van ecologisch groen. Voor het wijkgroen blijft de afweging van kracht zoals omschreven in de nota 'in bruikleen geven/verkoop openbaar groen'.

5.2.5

Chemische onkruidbestrijding in het groen

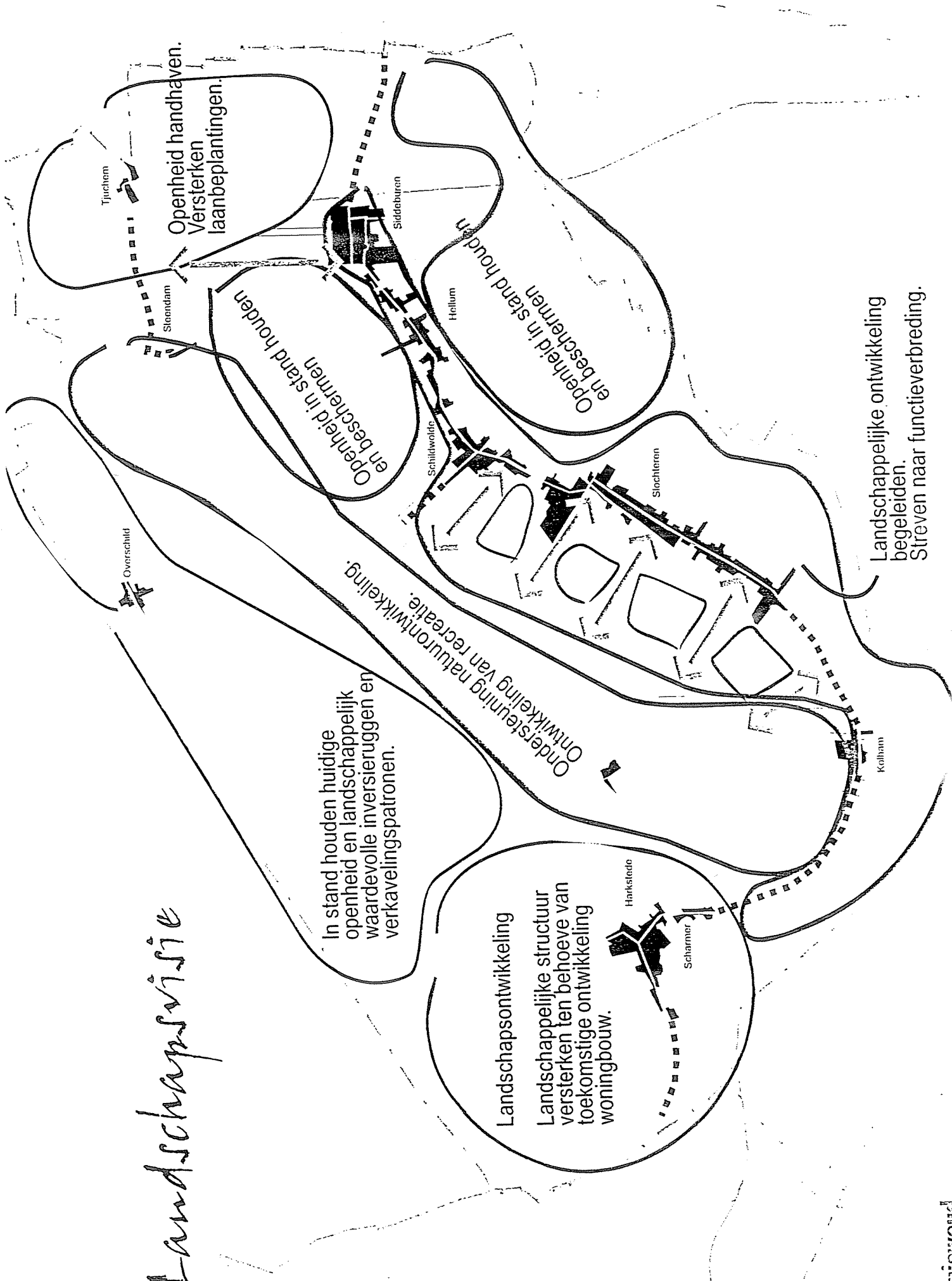
Huidige situatie

In het openbaar groen wordt niet of nauwelijks meer gebruik gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen. Slechts op half-verhardingen en sporadisch op sportvelden wordt nog gebruik gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen. Onkruiden op verhardingen worden wel met chemische middelen bestreden, echter zeer selectief.

Ontwikkelingen

De veranderende visie ten opzichte van het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen in het groen heeft geleid tot veranderingen in de onderkende schadelijke gevolgen voor het milieu en de gezondheid zijn argumenten voor het verminderen van het gebruik van deze middelen. Daarnaast is de wetgeving (Meerjarenplan Gewasbescherming) ten aanzien van openbaar groen aanzienlijk aangescherpt. Het aantal toegestane middelen zal naar verwachting nog verder afnemen. Met de huidige techniek is iedere beheerder in principe in staat, ongewenste kruiden zonder gif, adequaat te bestrijden. Dit betekent dat op termijn gezocht zal moeten worden naar alternatieven om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen nog verder te reduceren.

Landschapsvisie

6 Visie landschappelijke hoofdstructuur

De visie op de landschappelijk hoofdstructuur is in drie paragrafen omschreven, op hoofdlijnen (paragraaf 6.1), per deelgebied (paragraaf 6.2) en per type landschapselement (paragraaf 6.3).

In het buitengebied dragen verscherping van bestaande contrasten en versterken van relaties bij aan de beleving en waarde van het landschap. Ook de aandacht voor specifieke thema's zorgt voor een zo breed mogelijke visie.

6.1

De landschapsvisie op hoofdlijnen

De herkenbaarheid van het landschap vergroten.

Bij alle ontwikkelingen moet gebruik worden gemaakt van het eigen karakter en de kenmerken van het landschap in Slochteren.

- Het karakteristieke onderscheid tussen delen van het buitengebied versterken. Dit karakter is vastgelegd in de ruimtelijke opbouw van het gebied, verdeling, type elementen en soorten beplanting en verhouding open/besloten.
- Behoud en bescherming van cultuurhistorische waarden zoals restanten van de strokenverkaveling en waardevolle bebouwing.

Mogelijkheden voor recreatieve gebruik van het buitengebied vergroten.

- In stand houden van het lint met de karakteristieke elementen zoals de historische tuinen, de laanbeplanting en de doorzichten naar het open landschap.

- Het creëren van verbindingen tussen de cultuuras en de natuuras van Midden-Groningen, die de creatief onvriendelijke tussengebieden ontsluiten.

Ecologische verbindingen in het landschap tot stand brengen.

- Mogelijkheid bieden aan ontwikkeling van ecologische verbindingen en stapstenen tussen de dorpsranden en het natuurontwikkelingsgebied. Er kan hierbij gedacht worden natte verbindingen als venetjes, poelen, brede watergangen en plasdraszones en droge verbindingen als bermen, bosingels en grasstroken.
- Aansluitend hierop worden in de dorpsranden inheemse, gebiedseigen beplantingen gebruikt.
- Stimuleren van het ontwikkelen van de ecologische verbindingzones uit de ecologische hoofdstructuur.
- Kanalen, sloten en beken ontwikkelen als natte verbindingzones. Waar mogelijk zijn deze gekoppeld aan recreatieve verbindingen.

De ecologische waarde van landschappelijke elementen vergroten.

- Ontwikkelen en stimuleren van natte en droge verbindingzones, langs overige sloten, bermen, bosjes en singels.
- Beheer van landschapselementen, zoals bosjes, boomgroepen of vennen, richten op het vergroten van de ecologische waarde.

Het ontwikkelen van aantrekkelijke woonmilieus

De bouw van woningen geeft de mogelijkheid tegelijkertijd het landschap en de dorpen te versterken. Het maken van deze woonmilieus wordt gekoppeld aan de aanleg van landschapselementen en versterking van de beleving en

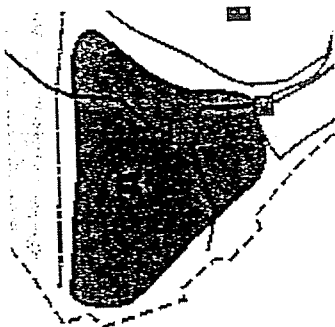
gebruiksmogelijkheden van het landschap. Dit landschap-
pelijk wonen vraagt om een stevig raamwerk van land-
schappelijke elementen en is daarmee een krachtig middel
voor de actieve ontwikkeling van het landschap.

Mogelijkheden voor nieuwe functies
Aansluitend aan het lint, bijvoorbeeld rondom Slochteren,
is het mogelijk een nieuw landschap te maken door nieu-
we, verbrede (landbouw) functies zoals tuinbouw, kampe-
ren bij de boer, boomgaarden enz.

6.2 Visie per deelgebied

Op de volgende drie bladzijden zijn per deelgebied de
hoofdlijnen van de visie uitgewerkt in een strategie. Daar-
naast wordt de visie op specifieke thema's toegelicht, be-
horend bij het deelgebied.

GRONINGEN OOST - HARKSTEDE

Strategie

Handhaven en beschermen

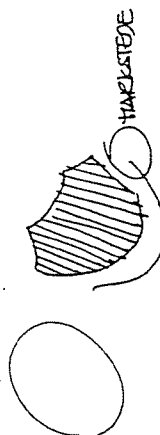
- * De nog aanwezige strokenverkeveling en beplantingen.
- * Slochteren als groene gemeente profileren door een groen blauwe buffer tussen Groningen-Oost en de overige dorpen.
- * Harkstede behouden als dorp met een eigen structuur.

Ontwikkelen

- * Zorgdragen voor een sterke landschappelijke structuur m.b.t. de toekomstig te realiseren woonmilieus.
- * Recreatief padennet langs landschappelijke elementen.

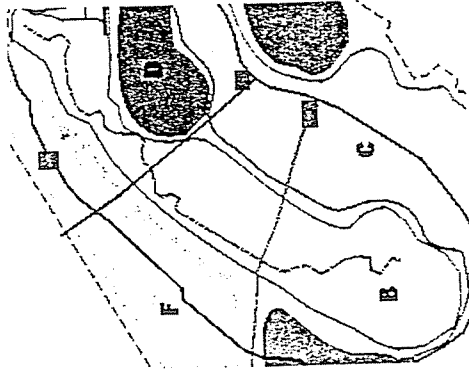
GRONINGEN OOST

Strategie

Ondersteunen en stimuleren

- Plan Herinrichting Midden-Groningen:
- * Aanwezige openheid handhaven en open zone ontwikkelen met natuur als belangrijkste functie.
 - * Ontwikkelen en uitbreiden van het recreatieve net.
 - * Ontwikkelen als kerngebied natuur.

Handwritten signature or note.

Thema

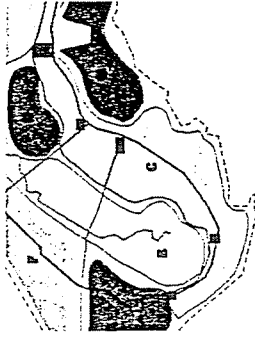
Visie op dit gebied als uitbreidingslocatie voor Groningen.

Een belangrijke rol spelen hier de nieuwe woonlocaties. Een sterke landschappelijke structuur kan een basis bieden voor deze uitbreiding. Zowel water als de strokenverkeveling met bossen kunnen hieraan bijdragen.

Binnen de visie moet de relatie tussen het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen en de nieuwe bebouwde kernen vorm krijgen, zowel voor recreatieve als ecologische verbindingen.

- * De landschapsvisie Slochteren is ondergeschikt aan het nog te ontwikkelen Masterplan Meerstad Groningen en doet daarom geen uitspraken over een verdere invulling van dit gebied.

Lintzone

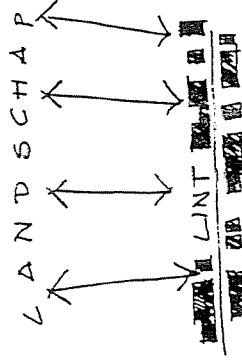
Strategie

Ondersteunen en stimuleren

- * Ruimtelijke verdichting van het landschap d.m.v. toestaan van nieuwe functies gekoppeld aan het lint.
- * Versterken van de relatie tussen landschap en het lint, door bosjes en randen, stekend vanuit het dorp.

Ontwikkelen

- * Het is gewenst in dit gebied verbindingen, zowel ecologisch als recreatief, te leggen vanuit het natuurontwikkelingsgebied naar de bebouwde kommen.

Thema

Relatie lint en landschap

Belangrijke thema's in dit gebied zijn het vergroten van de ecologische en recreatieve waarden en daarmee een overgang creëren van het lint naar het natuurontwikkelingsgebied Midden-Groningen. Dit kan op verschillende manieren bereikt worden zonder dat de herkenbaarheid van het landschap verdwijnt. De verbindingen, loodrecht op het lint, kunnen begeleid worden door zowel lage (bermen, oevers) als hogere beplantingen, echter altijd aansluitend op bestaande verdichtingen. De clustering van functies (recreatie, natuur en eventueel wonen), moet gekoppeld zijn aan bestaande massa's.

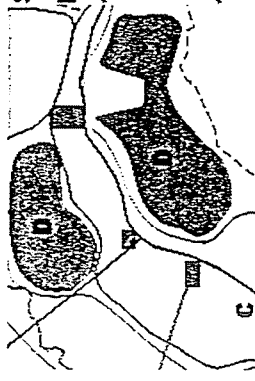
Door de lijnvormige verdichtingen in dit gebied worden er als het ware kamers gevormd. De kamers kunnen gebruikt worden voor nieuwe functies gerelateerd aan de landbouw. Er kan hierbij gedacht worden aan boerderij-campings, het verbouwen van andere bijzondere gewassen en kleine hoogstamvruchtboomgaarden. Het landschappelijk contrast tussen het linten de open kamers moet worden bewaakt.

Verbindingen

Om de aanwezige elementen te benutten en het natuurgebied te verankeren kunnen bestaande waterlopen ongevormd worden tot ecologische en recreatieve verbindingzones.

Sans Source/Schilderijstorie

Strategie

Handhaven en beschermen

- * Openheid is in dit gebied het belangrijkste ruimtelijke kenmerk. Verdere verdichting door boscomplexen/singels voorkomen.
- * Functie als landbouwgebied.

Thema

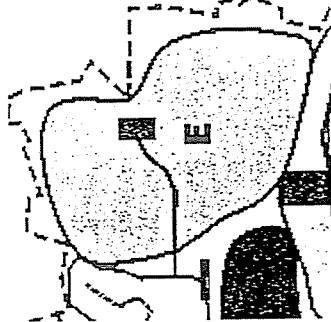
Contrasten

In dit gebied is een interessant contrast aanwezig; tegenover de openheid van de ene zijde ligt de massa in de bossen nabij Steendam en het lint Slochteren-Schildwolde. Door dit contrast te maximaliseren en kleinschaligheid te vermijden behoudt dit gebied zijn karakteristieke beeld.

De aanwezige incidentele wilgenstruwelen doen niets af aan dit open landschap. Sluipenderwijs komen er echter steeds elementen bij. Dit moet worden voorkomen.

Steedendam - Tjuchem

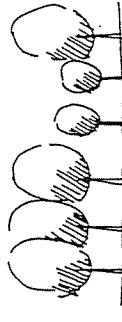
Strategie

Ontwikkelen

- * Recreatieve verbindingen verbeteren richting Schildmeer en natuurontwikkelingsgebied.
- * Ruimtelijke structuur versterken door laanbeplantingen.
- * EHS Steendam - Tjuchem

Handhaven en beschermen

- * Openheid van agrarisch landschap

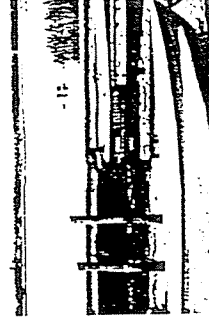
Thema

Lanen

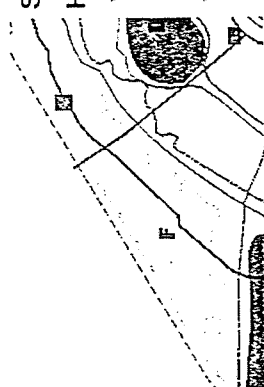
De laanbeplantingen dienen versterkt te worden. Gezien het grootschalige, rechte lijnige karakter van het gebied is het belangrijk te streven naar laanbeplantingen met een evenwichtige opbouw (leeftijd en soort).

NAM-locaties

In gebruik zijnde locaties worden, afhankelijk van de visie in het gebied, aangekleed met singels of bossages rondom. Als de locatie wordt opgeheven, worden ook de beplantingen n.a.v. de visie verwijderd of behouden.

Veenweidegebied

Strategie

Handhaven en beschermen

- * Openheid met puntvormige verdichtingen in dit gebied het belangrijkste ruimtelijke kenmerk.
- * Bebouwingen en wegbeplantingen op de inversieruggen.
- * Beschermen bijzondere kavelpatronen

Ondersteunen en stimuleren

- * Inplaatsen grondgebonden

Thema

Eemskanaal

Het Eemskanaal doorsnijdt het dijken en Veenweidegebied met een volledig eigen structuur. De begeleidende boombeplanting is een opvallend element in het landschap. Vooral nog wordt gekozen voor het in stand houden van dit element, in de huidige vorm, omdat dit betrekking heeft op meerdere gemeenten en de provincie (als eigenaar van het kanaal).

6.3

Waarde en functie landschapselementen

De herkenbaarheid van een landschap in een deelgebied wordt bepaald door het totaalbeeld en de aanwezigheid van specifieke landschapselementen. In het schema in bijlage 1 worden de meest kenmerkende elementen per deelgebied benoemd.

De volgende punten worden per element uitgewerkt:

- Type beplanting: Wat zijn de kenmerken van het element en waaruit bestaat het element.
- Voorkomen en karakteristiek: waar komt het element veel voor en is het karakteristiek voor het gebied. Wat voor beeld levert het beeld in het landschap en wat is de functie.
- Waarde en functie: wat voor waarde en functie heeft het element in een bepaald gebied. Welke waarde en functie een element op landschappelijk niveau kan hebben wordt onderscheiden in:
 - landschappelijke waarde; dit betreft de bijdrage aan de structuur, identiteit en karakteristiek van het landschap. Opgesplitst in de tabel naar waarde voor het landschapsbeeld en dorpsbeeld.
 - natuur waarde; bijdrage aan groei- en leefgebied van plant en dier, vluchtplaats of aanwezigheid van bijzondere soorten.
 - recreatieve waarde; bijdrage aan aantrekkelijke mogelijkheden voor bewoners en bezoekers om de omgeving te gebruiken en beleven.
 - Belevingswaarde; aantrekkelijke en mooie plekken voor bewoners en bezoekers.
 - Leefbaarheid; algemene waarde voor de omgeving voor beschutting, gebruiksmogelijkheden, sfeer en inrichting.

- cultuurhistorische waarde; waarde door de relatie van het element met de (ontginnings-) geschiedenis en ontwikkeling van het gebied.

- Strategie: welke strategie moet gevolgd worden om de herkenbaarheid van het gebied te behouden door middel van deze landschapselementen. De strategie t.a.v. de elementen is vrijwel altijd handhaven en beschermen.

In het open gebied (D) geldt dat hoogopgaande beplantingen niet gewenst zijn. Hier geldt dan ook de strategie weghalen van beplantingen en het (actief) niet vervangen van beplantingen.

Bermen

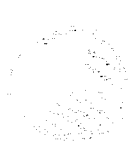
De bermen vormen met elkaar het grootste element in het beheer van de gemeente Slochteren, namelijk 132 hectare. Naast de landschappelijke functie van wegbermen hebben zij een belangrijke functie als:

- Refugium en vluchtplaats; planten en dieren vinden hier een groei- en leefgebied in het overwegend agrarisch gebruikte buitengebied.
- Verbindingen tussen (grotere) natuurgebieden
- Aanwezigheid van bijzondere vegetaties of diersoorten.

Het te voeren beleid is in zijn algemeenheid gericht op de verhoging van natuurwaarden, binnen het kader van uitvoerbaarheid verkeers- en civieltechnische functies van de wegbermen.

Element	Voorkomen en karakteristiek	Functie en waarde	Strategie
Singel Lijnvormige houtige beplanting. Bestaande uit boomvormers en hoesters.	In het lint, haaks op het lint, achter bebouwingen, overgangen randen en kavelgrens, uitwaaiers vanuit het lint. Als groenbuffer.	Waardevol voor de landschapsstruc- tuur, recreatie en de beleving van het landschap. Hoge natuurwaarde, o.a. als ecologische verbindingzones.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Actief ontwikkelen en ondersteunen van singels in het lint en op de randen ervan. Waar mogelijk verhogen van de natuurwaarden.
	Gebieden buiten het lint.		Passend binnen de landschapsvisie: Actief handhavings- en herplantbeleid.
	Woonwijken	Waardevol voor de leefbaarheid van de wijk. Belangrijke bufferfunctie. Waardevolle natuurfunctie: met name verbindingzones.	Verhogen van de natuurwaarden. Actief handhavings- en herplantbeleid. Verhogen natuurwaarden.
Bos Gemengd duurzaam bos	Verspreid in de gehele gemeente	Grote waarde voor landschap. alsmede een hoge belevingswaarde. Een hoge recreatieve waarde. Waardevol voor de natuur: leef- gebied en stapstenen in verbinding- zones.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Verhogen van de recreatie- en natuurwaarden.
	Met name in deelgebieden A en E.	Als tijdelijk productiebos: geringe waarden voor landschap, natuur en recreatie. Als permanent productiebos: waardevol voor landschap en de beleving ervan. Belangrijk voor de recreatie.	Ondersteunen recreatie- en natuurwaarden.
Haag Al dan niet geschorde randbeplanting.	Met name in het lint in tuinen en erven en langs paden en begraafplaatsen. Afscheidingen en buffers.	Grote waarde voor de cultuurhistorie en de beleving ervan. Waardevol voor de recreatie en de natuur. Landschappelijke waarde.	Voor de oudere haagbeplantingen op cultuurhistorische plaatsen en kerkhoven een actief handhavings- en herplantbeleid. Ondersteuning projecten LBG.
	Verspreid in de gehele gemeente	Landschappelijke waarde en waardevol voor de natuur.	Ondersteuning van aanplantprojecten Landschapsbeheer Groningen.

Element	Voorkomen en karakteristiek	Functie en waarde	Strategie
Bermen grasvegetaties <i>Bermen</i>	In de gehele gemeente aanwezig.	Naast de landschappelijke functie van wegbermen is de waarde voor de natuur groot: vluchtplaats voor dieren, onderdeel van de voedselketen en als verbindingzones. Door de aanwezigheid in sommige bermen van zeldzame soorten is er ook sprake van een dendrologische waarde.	Binnen het kader van uitvoerbaarheid en de verkeers- en civieltechnische functie van wegbermen is het beleid in potentie gericht op de verhoging van de natuurwaarden.
Poelen/vijvers Laaggelegen of gegraven delen in een terrein met water en/of moeras. <i>Poelen/Vijvers</i>	Hoofdzakelijk in deelgebieden C/F, doch ook algemeen in de overige deelgebieden.	Poelen hebben een hoge waarde voor de natuur. Vaak zijn het de enige plekken waar amfibieën zich kunnen voortplanten. Poelen zijn tevens belangrijk als stapstenen in verbindingzones. Waardevol voor de recreatie en de beleving van het landschap. Geologische waarde: bv. pingo's.	Ondersteunen van projecten van Landschapsbeheer Groningen.
Waterlopen (stoten en kanalen), oevers en rietvegetaties. Gegraven of natuurlijk tot stand gekomen waterlopen. <i>Waterlopen</i>	Komen in de gehele gemeente voor.	Waterlopen hebben een hoge landschappelijke, recreatieve en belevingswaarde. De waarde voor de natuur is erg groot als leefgebied van flora en fauna en zeer belangrijk als ecologische verbindingzones. De aanwezigheid van oever- en rietvegetaties vergroten in hoge mate de waarde voor de natuur.	Verhoging van de natuurwaarden en oplossen van knelpunten in de verbindingswegen (wegen, bruggen, e.d.).

Element	Voorkomen en karakteristiek	Functie en waarde	Strategie
Solitaire boom Alleenstaande beeldbepalende of monumentale boom. 	lint: maakt onderdeel uit van tuinen en/of erfbeplantingen + uitwaaiëren vanuit het lint naar buitengebied.	de solitaire boom is zeer waardevol voor landschap, cultuurhistorie, recreatie en de beleving van het lint. Oudere bomen hebben een natuurwaarde.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen. Onderhoud particulieren actief ondersteunen en stimuleren.
	In het overig buitengebied als solitair in weilanden of aan randen van akkers.	In het buitengebied heeft de solitaire boom waarde voor het landschapsbeeld en ecologie.	Actief handhavings- en herplantbeleid.
	woonwijken	Waardevol voor het dorpsbeeld en de leefbaarheid.	Actief handhavings- en herplantbeleid.
Boomgroep Aantal bomen bij elkaar, de soorten kunnen divers zijn. 	lint: maakt onderdeel uit van tuinen en/of erfbeplantingen + uitwaaiëren vanuit het lint naar buitengebied.	de solitaire boom is zeer waardevol voor landschap, cultuurhistorie, recreatie en de beleving van het lint. Oudere bomen hebben een natuurwaarde.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen. Onderhoud particulieren actief ondersteunen en stimuleren.
	In het overig buitengebied als boomgroep in weilanden of aan randen van akkers.	Een boomgroep is zeer waardevol voor landschap, cultuurhistorie, recreatie en de beleving van het lint. Oudere bomen hebben een natuurwaarde.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.
	woonwijken	Waardevol voor het dorpsbeeld en de leefbaarheid.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.
Knotbomen Vrijstaande of in rij geplante bomen die periodiek geknot worden. 	lint: het betreft vnl. knot- en leiilinden op erven voor gevels + uitwaaiëren van knotwilgen vanuit het lint.	knotbomen hebben een cultuurhistorische en landschappelijke waarde. Ook waardevol de recreatie en de beleving van het lint.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen. Onderhoud actief ondersteunen en stimuleren.
	Over de hele gemeente verspreid: vnl. knotlinden.	Cultuurhistorische- en landschappelijke waarde. Ook waardevol voor de recreatie.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.
	woonwijken	Cultuurhistorische waarde. Ook Waardevol voor het dorpsbeeld en de leefbaarheid.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.

Element	Voorkomen en karakteristiek	Functie en waarde	Strategie
Bomen in een rij Opgaande bomen in een rij geplant. <i>Bomen in een rij</i>	Komt in alle deelgebieden voor. Als ondersteuning van de landschapsstructuur, op kavelgrenzen, erven, op-ritten en éénzijdige wegbeplantingen.	Waardevol als structuurgevend element in het landschap. Met name in relatie met het lint als uitwaaiers waardevol. Oudere bomenrijen tevens een belangrijke natuurfunctie. Als wegbeplanting tevens een geleidende functie.	Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.
Lanen <i>Lanen</i>	Lint: tunnelbos. gehele gemeente: met name als wegbegeleidende beplanting.	Beeldbepalend en karakteristiek. Het tunnelbos en de lanen in relatie hiermee hebben een grote waarde voor de identiteit en herkenbaarheid. De lanen laten de cultuurhistorie van het gebied zien. Grote landschapspelijke waarde. Tevens een grote recreatieve waarde. De oude lanen hebben een hoge natuurwaarde.	Zie 5.2.2. voor strategie/vervanging Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel de bomen als standplaats beschermen.
Hoogstamfruitbomen Oude hoogstamfruitbomen als onderdeel van de erfbeplanting en vruchtboomgaarden <i>Hoogstamfruitbomen</i>	Met name in het lint komen zowel waardevolle exemplaren voor als boomgaarden.	Fruitbomen en boomgaarden zijn waardevolle landschappelijke elementen. Zeer waardevol voor de cultuurhistorie. Oude fruitbomen hebben een hoge natuurwaarde. Waardevol voor de recreatie. Vanwege de zeldzaamheid van enkele rassen een dendrologische	Passend binnen de landschapsvisie; Actief handhavings- en herplantbeleid. Zowel bomen als standplaats beschermen. Actief handhavings en herplantbeleid. Ondersteuning projecten Landschapsbeheer Groningen (aanplant/onderhoud en snoeicursussen. Voorlichting.

Geraadpleegde literatuur

- Heidemij, "Landschapsbeleidsplan Slochteren" Assen, juni 1989
- Provinciale VVV Groningen, "Raamplan Recreatie en Toerisme Slochteren"
- Dienst Landelijk Gebied, Herinrichting Midden Groningen. Kaart: Fysisch geografisch, archeologisch en cultuurhistorisch waardevolle locaties.
- Provincie Groningen. Nota ecologische verbindingzones in de provincie Groningen (1999)
- DHV, Visieontwikkeling Slochteren, Streefnota (maart 1998)
- DHV/HeelingKropBekker, Visieontwikkeling Slochteren, deeltuisterwerking Borgwonen (juni 1998)
- Gemeente Slochteren, nota ingebruikgeving/verkoop openbaar groen (december 1999)
- K. Kiewiet, Kapvergunningenbeleidsnotitie Slochteren, (maart 1999)
- Gemeente Slochteren. Subsidieverordening waardevolle houtopstanden
- Bomenstichting, model bomenverordening
- Strategisch groenproject Herinrichting Midden-Groningen. Plan (november 1999)
- Strategisch groenproject Herinrichting Midden-Groningen. Planuitwerking (februari 2000)
- Provincie Groningen. Provinciaal Omgevingsplan 'koersen op karakter' (ontwerp juni 2000)
- Provincie Groningen, ministerie LNV. Gebiedsspectief Midden Groningen, natuur, landbouw en leefbaarheid in de ecologische hoofdstructuur (februari 1994)
-

Colofon

Een uitgave van:
Ingenieursbureau 'Oranjewoud' B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Projectteam:
Dhr. J. Goos (projectleider)
Mevr. C.R. van Zwam
Mevr. H. Kloosterziel

Werkgroep:
Dhr. H. Ebels Gemeente Slochteren
Dhr. K. Kiewiet Gemeente Slochteren
Dhr. W. Schaapherder Gemeente Slochteren
Dhr. M.E. Sikkema Gemeente Slochteren
Mevr. C. van Zwam 'Oranjewoud'
Mevr. H. Kloosterziel 'Oranjewoud'

Druk:
Afdeling Reprografie
Ingenieursbureau 'Oranjewoud' B.V.
Heerenveen

Heerenveen, Maart 2001

